

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Διπλωματική εργασία της φοιτήτριας Ηλιοπούλου Ελπίδας

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Σινανιώτη Αριστέα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

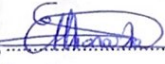
(περιλαμβάνεται ως ξεχωριστή (δεύτερη) σελίδα στο σώμα της διπλωματικής εργασίας)

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στη Λογιστική και Έλεγχο Επιχειρήσεων και Δημοσίων Οργανισμών» με τίτλο

..... Αρμεδιότητα και αυθινη της Γενικής Διακλεισης και του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώτατης Εταιρείας

Έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Υπογραφή Μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας.....

Όνοματεπώνυμο Ηλιοπούλου Έλνιδα.....

Ημερομηνία..... 13/12/2019.....

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	6
«Γενικά στοιχεία για τις εταιρείες»	6
1.1 Έννοια της εταιρείας	6
1.2 Τύποι και διακρίσεις εταιρειών	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	8
«Η Ανώνυμη Εταιρεία»	8
2.1 Ιστορική αναδρομή	8
2.2 Έννοια και χαρακτηριστικά της Ανώνυμης Εταιρείας	9
2.3 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρείας	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	16
«Η Γενική Συνέλευση ως όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας»	16
3.1 Γενικά στοιχεία	16
3.2 Είδη Γενικών Συνελεύσεων	16
3.3 Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης	19
3.4 Ενημέρωση των μετόχων για την σύγκληση Γενικής Συνέλευσης	21
3.5 Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	24
«Η αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης»	24
4.1 Εισαγωγή	24
4.2 Θέματα αποκλειστικής αρμοδιότητας της Γενικής Συνέλευσης	24

4.3 Εξαιρέσεις από την αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	35
«Το Διοικητικό Συμβούλιο ως όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας»	35
5.1 Γενικά στοιχεία	35
5.2 Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η εκλογή αυτών	37
5.3 Ο διορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	38
5.4 Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών ΔΣ	40
5.5 Οι ευθύνες των μελών του διοικητικού συμβουλίου	42
5.6 Συγκρότηση, σύγκληση και λήψη αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	47
«Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου»	47
6.1 Εισαγωγή	47
6.2 Αποκλειστική αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο	51
«Ο νέος νόμος 4548/2018 (πρώην 2190/1920)»	51
7.1 Οι σημαντικότερες αλλαγές του νόμου 4548/2018	51
Βιβλιογραφία	61
Συγγράμματα	61
Άρθρα.....	61
Νόμοι	61

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εν λόγω διπλωματική εργασία εκπονήθηκε για την αποφοίτηση μου από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Λογιστική και Έλεγχος Επιχειρήσεων και Δημοσίων Οργανισμών», του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της σχολής Οικονομικών, Επιχειρηματικών και Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιά, το φθινόπωρο του 2019. Η εργασία με τίτλο «Αρμοδιότητα και Ευθύνη της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας» δημιουργήθηκε υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας κας Σινανιώτη Αριστέας.

Ηλιοπούλου Ελπίδα

Αθήνα 2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

«Γενικά στοιχεία για τις εταιρείες»

1.1 Έννοια της εταιρείας

Εταιρεία είναι η σύμβαση δύο ή περισσότερων προσώπων που υποχρεούνται αμοιβαία στην επιδίωξη κοινού σκοπού – οικονομικού ή κερδοσκοπικού – με κοινές εισφορές, με ισότητα και ταυτότητα δικαιωμάτων και σε πνεύμα συνεργασίας¹.

1.2 Τύποι και διακρίσεις εταιρειών

Για την κατηγοριοποίηση των εταιρειών, βασικό κριτήριο είναι οι πράξεις στις οποίες θα προβούν.

Οι δύο βασικές κατηγορίες στις οποίες διακρίνονται οι εταιρείες είναι:

- Αστικές και
- Εμπορικές

Μια αστική εταιρεία, έχει ως απώτερο σκοπό τη διενέργεια αστικών πράξεων και την επίτευξη κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, οι οποίες μπορεί να έχουν είτε κερδοσκοπικό χαρακτήρα είτε μη κερδοσκοπικό.

Μια εμπορική εταιρεία, έχει ως απώτερο σκοπό την επίτευξη κέρδους μέσα από την επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Οι δύο αυτές μορφές εταιρειών παρουσιάζουν κάποιες ουσιώδης διαφορές. Η σημαντικότερη διαφορά αφορά στο γεγονός ότι οι εμπορικές εταιρείες θεωρούνται έμποροι με όλες τις συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας. Επιπλέον, οι εμπορικές εταιρείες έχουν νομική προσωπικότητα και η σύστασή τους απαιτεί έγγραφο, κάτι που για την αστική εταιρεία δεν είναι υποχρεωτικό.

¹ Δρ. Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Πρακτικός οδηγός Εμπορικού Δικαίου, Δικαίου Αξιογράφων, Δικαίου Εταιρειών, Πτωχευτικού Δικαίου, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2007, σελ.120

Όσον αφορά τη διάκριση των εμπορικών εταιρειών, οι τρεις βασικές κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται είναι οι ακόλουθες:

1. Προσωπικές εταιρείες
2. Κεφαλαιουχικές εταιρείες
3. Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές (ΙΚΕ)

Στις προσωπικές εταιρείες κυρίαρχο στοιχείο είναι η προσωπικότητα των εταίρων, τόσο στη σύσταση όσο και τη διοίκηση και λειτουργία της εταιρείας. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι Ομόρρυθμες εταιρείες, οι Ετερόρρυθμες εταιρείες και οι Αφανείς εταιρείες.

Στις κεφαλαιουχικές εταιρείες, το προσωπικό στοιχείο είναι ουσιαστικά ανύπαρκτο. Η λειτουργία των εταιρειών αυτών στηρίζεται στο κεφάλαιο που έχει συγκεντρωθεί τόσο από τις εισφορές των εταίρων όσο και από τα μη διανεμηθέντα κέρδη (αποθεματικά), και αποτελεί την κύρια εγγύηση των πιστωτών τους. Στις κεφαλαιουχικές εταιρείες ανήκει κυρίως η Ανώνυμη Εταιρεία.

Τέλος, στις μικτές εταιρείες το προσωπικό στοιχείο και το κεφάλαιο συνδυάζονται, με σκοπό να επιτευχθεί ο σκοπός της. Σε αυτές ανήκει η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης και η Ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

«Η Ανώνυμη Εταιρεία»

2.1 Ιστορική αναδρομή

Η ανώνυμη εταιρεία αποτελεί αδιαμφισβήτητα έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες μιας εγχώριας οικονομίας. Η ιστορία της ανώνυμης εταιρείας μπορούμε να πούμε ότι ξεκινάει ήδη από το Μεσαίωνα, όταν εμφανίζονται οι πρώτες μορφές εταιρειών. Συγκεκριμένα, το 1407 ιδρύθηκε η Τράπεζα του Αγίου Γεωργίου στη Γένοβα της Ιταλίας, το κεφάλαιο της οποίας ήταν διαιρεμένο σε μετοχές. Οι κάτοχοι των μετοχών είχαν ευθύνη μέχρι το ποσό της εισφοράς τους. Η ουσιαστική αφετηρία της, όμως, εντοπίζεται τον 17^ο και 18^ο αιώνα, με τις πρώτες επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν σε Ολλανδία, Αγγλία και Γερμανία.

Πρόκειται για επιχειρήσεις οι οποίες ήταν κατά το ήμισυ κρατικές και κατά το ήμισυ ιδιωτικές και η ίδρυσή τους γινόταν με Βασιλική χάρτα, η οποία προσέδιδε σε αυτές, εκτός από κύρος, και νομική προσωπικότητα. Οι μέτοχοι, όπως και στις μέρες μας, είχαν περιορισμένη ευθύνη και οι μετοχές ενσωματώνονταν σε τίτλους. Γενικά, η ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών κατά τον 19^ο αιώνα βοήθησε την ανάπτυξη των ανώνυμων εταιρειών, αλλά και στην δημιουργία δικαίου για την προστασία των επενδυτών². Έτσι, φτάνουμε στον 20^ο αιώνα, με την ανώνυμη εταιρεία να αποτελεί έναν θεσμό οικονομικό και κοινωνικό, ο οποίος βρίσκεται σε συνάρτηση με το δημόσιο καθώς και το εταιρικό δίκαιο.

Κατά την Α' εθνική συνέλευση στην Επίδαυρο, εισήχθηκε στην Ελλάδα το 1822 ο εμπορικός κώδικας της Γαλλίας περί ανώνυμων εταιρειών, ο οποίος αρχικά περιλάμβανε πολύ λίγες διατάξεις. Το 1920, ψηφίστηκε στην Ελλάδα το νομοθέτημα που ρύθμισε ουσιαστικά το δίκαιο για τις Ανώνυμες Εταιρείες με τον Νόμο 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών». Ο νόμος αυτός διέπει τη σύσταση, τη λειτουργία, την οργάνωση και τη λύση μιας ανώνυμης εταιρείας και αφορά τις κοινές ανώνυμες εταιρείες. Έπειτα από πολλές τροποποιήσεις του, οι οποίες έλαβαν χώρα το 1931, 1962, 1995, 2003, 2007 έφτασε στη σημερινή του μορφή με την τελευταία τροποποίηση η οποία

² Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010

δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2018 με τον Νόμο 4548/2018 και ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 01 Ιανουαρίου 2019.

Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι, από τη συγκεκριμένη ημερομηνία, οι ελληνικές ανώνυμες εταιρείες δεν θα μπορούν πλέον να εκδίδουν ανώνυμες μετοχές, ενώ οι ανώνυμες μετοχές που έχουν εκδοθεί από ελληνικές ανώνυμες εταιρείες ονομαστικοποιούνται αυτοδίκαια την 1η Ιανουαρίου 2020.

2.2 Έννοια και χαρακτηριστικά της Ανώνυμης Εταιρείας

Η Ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, το κεφάλαιο της οποίας είναι διαιρεμένο σε ίσα μερίδια, τις μετοχές. Οι κάτοχοι των μετοχών δε φέρουν προσωπική ευθύνη έναντι των υποχρεώσεων της εταιρείας προς τρίτους, αλλά ευθύνονται κατά το ποσό της εισφοράς τους σε αυτή. Κατά συνέπεια, για τα χρέη της ευθύνεται η ίδια η εταιρεία αποκλειστικά μόνη της, με την περιουσία της, χωρίς τη συμμετοχή των μετόχων της.

Μια ανώνυμη εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί είτε από ένα είτε από περισσότερα πρόσωπα, ή ακόμη και να καταστεί μονοπρόσωπη. Για την ίδρυσή της απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, άδεια σύστασης και καταχώρηση στο Μητρώο³. Όπως προαναφέρθηκε, το κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας διαιρείται σε ίσα τμήματα (μετοχές), σε κάθε ένα από τα οποία αντιστοιχεί και μια εταιρική ιδιότητα και είναι εφικτό να μεταβιβάζονται εύκολα από τους κατόχους τους σε τρίτους χωρίς να επηρεάζεται η εταιρεία. Οι μετοχές της Α.Ε. μπορεί να είναι κοινές ή προνομιούχες, και ονομαστικές ή ανώνυμες.

Όσον αφορά το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, μπορεί να καταβληθεί τμηματικά ή ολόκληρο και πρέπει να αποτελείται μόνο από στοιχεία του ενεργητικού, τα οποία μπορούν να αποτιμηθούν χρηματικά. Τονίζεται ότι η κάλυψη και η καταβολή του κεφαλαίου αποτελούν τα σημεία κλειδιά που σχετίζονται με το κεφάλαιο. Συγκεκριμένα η κάλυψη κεφαλαίου παραπέμπει στο ότι ως ιδρυτές της εταιρείας χρειάζονται τουλάχιστον δύο πρόσωπα τα

³ Δρ. Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Πρακτικός οδηγός Εμπορικού Δικαίου, Δικαίου Αξιογράφων, Δικαίου Εταιρειών, Πτωχευτικού Δικαίου, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2007, σελ. 136

οποία αναλαμβάνουν την υποχρέωση καταβολής στην εταιρία της αξίας των μετοχών της κατά το μερίδιο που έχει συμφωνηθεί μεταξύ τους. Μάλιστα η κάλυψη κεφαλαίου δύναται να συμβεί με δύο τρόπους: σε είδος, σε χρήμα, ή σε συνδυασμό και των δύο. Από την άλλη πλευρά, ως καταβολή του κεφαλαίου ορίζεται η εκπλήρωση της αναληφθείσας υποχρέωσης από τους ιδρυτές να καλύψουν το κεφάλαιο⁴.

Τέλος, το καταστατικό της εταιρείας αποτελεί δημόσιο έγγραφο και είναι υποχρεωτικό να συνταχθεί ενώπιον συμβολαιογράφου⁵. Με ειδική διάταξη του, μπορεί να παρέχεται ειδική εντολή σε ένα ή περισσότερα άτομα τα οποία θα έχουν το δικαίωμα να συμπληρώσουν ή να τροποποιήσουν το περιεχόμενό του και μόνο έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Το καταστατικό, τόσο κατά τη δημιουργία του όσο και έπειτα από κάθε τροποποίησή του θα πρέπει να υποβάλλεται στην Νομαρχία για έγκριση.

Για τη σύνταξη του καταστατικού της ανώνυμης εταιρείας, τα σημαντικότερα στοιχεία τα οποία πρέπει να μελετηθούν και να συμφωνηθούν μεταξύ των ιδρυτών της είναι τα ακόλουθα:

1. Επωνυμία: Όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 του Νόμου Περί Ανωνύμων Εταιρειών, «Η επωνυμία της ανώνυμης εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων ιδρυτών ή μετόχων είτε από το αντικείμενο της δραστηριότητας που ασκεί είτε άλλες λεκτικές ενδείξεις. Η επωνυμία μπορεί να είναι και φανταστική ή να περιλαμβάνει ηλεκτρονική διεύθυνση ή άλλη ένδειξη, άμεσα και διαρκώς σχετιζόμενη με την εταιρεία. Η επωνυμία της εταιρείας μπορεί να αποδίδεται ολόκληρη ή εν μέρει με λατινικούς χαρακτήρες. Σε περίπτωση που η δραστηριότητα της εταιρείας εκτείνεται σε περισσότερα αντικείμενα, η επωνυμία μπορεί να λαμβάνεται από τα κυριότερα από αυτά. Η τυχόν διεύρυνση του σκοπού της εταιρείας δεν υποχρεώνει την εταιρεία σε μεταβολή της επωνυμίας της». Στην επωνυμία της εταιρείας είναι υποχρεωτικό να αναφέρονται ολογράφως οι λέξεις «Ανώνυμη Εταιρεία» ή το ακρωνύμιο «Α.Ε.».

⁴ Νικόλαος Κ. Ρόκας, Εμπορικές Εταιρείες, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2018, σελ. 216

⁵ Άρθρο 4, Ν. 2190/1920 Περί Ανωνύμων Εταιρειών

2. Έδρα: Ως έδρα της εταιρείας ορίζεται ένας δήμος ή μία Κοινότητα της Ελληνικής επικράτειας στην οποία θα εγκατασταθεί η εταιρεία και είναι απαραίτητο να αναφέρεται στο καταστατικό της. Θα μπορούσε μάλιστα να πει κανείς, ότι είναι αντίστοιχη με την κατοικία ενός φυσικού προσώπου⁶. Αν οριστεί η έδρα σε δήμο ή Κοινότητα, σε συγκεκριμένη διεύθυνση, σε περίπτωση που η εταιρεία μεταφέρει την έδρα της σε άλλη διεύθυνση, στον ίδιο δήμο ή την Κοινότητα, τότε χρειάζεται τροποποίηση του Καταστατικού της. Στο άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα αναφέρεται επίσης πως ως κύρια έδρα ενός νομικού προσώπου μπορεί να θεωρηθεί μόνον ο τόπος στον οποίο ασκείται η διοίκησή του και όχι ο τόπος στον οποίο ασκείται η δραστηριότητά του, την οποία αναφέρει ως «ειδική». Φυσικά, εάν η έδρα της εταιρείας αλλάξει σε οποιαδήποτε στιγμή τότε θα πρέπει να προηγηθεί τροποποίηση του καταστατικού της, η οποία αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση. Στην ειδική περίπτωση που η έδρα της εταιρείας μεταφερθεί στο εξωτερικό τότε απαιτείται η απόφαση της γενικής συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.

3. Σκοπός: Ως σκοπός της ανώνυμης εταιρείας ορίζεται αρχικά το αντικείμενό της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας και έπειτα η κατεύθυνσή της. Το αντικείμενο της εταιρείας θα πρέπει να ορίζεται με ακρίβεια στο καταστατικό της, δηλαδή εάν η εταιρεία είναι βιομηχανική ή εμπορική. Σε πολλές περιπτώσεις ο σκοπός της εταιρείας μπορεί να αναφέρεται και στην επωνυμία της. Επίσης, είναι δυνατό μια εταιρεία να έχει περισσότερους από έναν σκοπούς ή ακόμα και να τροποποιήσει το σκοπό της στην πορεία με απόφαση της γενικής συνέλευσης. Φυσικά, ο σκοπό σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να είναι παράνομος.

4. Διάρκεια: Η διάρκεια μιας ανώνυμης εταιρείας δύναται να είναι είτε ορισμένου είτε αορίστου (απεριόριστου) χρόνου και θα πρέπει να ορίζεται σε έτη. Εάν στο καταστατικό δεν αναφέρεται η διάρκεια της εταιρείας τότε αυτομάτως θεωρείται ότι είναι αόριστη. Σε περίπτωση που η διάρκεια της εταιρείας είναι ορισμένου χρόνου, τότε απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία για την παράταση ή τη συντόμευσή της. Ως επί τω πλείστον, οι εταιρείες ορίζουν την διάρκειά τους μεταξύ 30 – 50 χρόνων έτσι ώστε να μη χρειάζεται να τροποποιείται συχνά το καταστατικό της. Δίνεται επίσης η δυνατότητα από το νέο νόμο να μετατραπεί

⁶ Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

η διάρκεια της εταιρείας από ορισμένου σε αορίστου χρόνου και αντίστροφα (απόφαση ΓΣ με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία). Στην περίπτωση που η διάρκεια είναι αορίστου χρόνου, τότε λύση της εταιρείας μπορεί να επέλθει είτε με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης είτε με την κήρυξη της πτώχευσής της, σε αντίθεση με την περίπτωση της ορισμένης διάρκειας όπου η λύση της εταιρείας επέρχεται αυτοδίκαια με τη λήξη του προκαθορισμένου χρόνου.

5. Μετοχικό Κεφάλαιο: Στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας θα πρέπει να αναγράφεται το μετοχικό της κεφάλαιο, αποτιμημένο σε χρήμα, ακόμα και στην περίπτωση που η εισφορά των μετόχων της είναι σε είδος και θα πρέπει να εκφράζεται σε ευρώ. Μπορεί να καταβληθεί είτε ολοσχερώς είτε τμηματικά και το ύψος του θα πρέπει να αναγράφεται διακριτά στο καταστατικό της, καθώς θα αποτελέσει την εταιρική περιουσία με την οποία η εταιρεία θα επιδιώξει το σκοπό της. Το προβλεπόμενο από το νόμο 4548/2018 κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ορίζεται πλέον στις €25.000, αυξημένο κατά €1.000 σε σχέση με όσα ίσχυαν με το νόμο 2190/1920 και θα πρέπει να καταβάλλεται ολοσχερώς. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που η εισφορά είναι σε είδος, τότε το κεφάλαιο δεν μπορεί να καταβληθεί τμηματικά. Το μετοχικό κεφάλαιο αποτελεί τη διασφάλιση των εταιρικών δανειστών, αφού μέσω αυτού συγκροτείται και δεσμεύεται η εταιρική περιουσία.

Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να γίνει με κατάθεση των χρημάτων σε ειδικό λογαριασμό της εταιρείας, ο οποίος τηρείται σε τράπεζα εντός της Ελλάδας ή σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, εντός διμήνου από τη σύσταση της εταιρείας. Με αυτό τον τρόπο ο μέτοχος εκπληρώνει την υποχρέωση του για καταβολή της εισφοράς του προς την εταιρεία. Μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα θα πρέπει να δοθεί και η εισφορά σε είδος. Η πιστοποίηση της καταβολής του ποσού είναι πολύ σημαντική και μπορεί να γίνει είτε από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή από το διοικητικό συμβούλιο. Σε περίπτωση που κάποιος από τους μετόχους δεν καταβάλει εμπρόθεσμα το ποσό που αντιστοιχεί στην ονομαστική αξία των μετοχών που έχει στην κατοχή του τότε αυτόματα χάνει και τα δικαιώματα που του αντιστοιχούν ως μέτοχος.

6. Μετοχές: *«Μετοχή, ως ελέγχθη, είναι: i. Τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου. ii. Η μετοχική σχέση καθεαυτή. Iii. Αξιόγραφο. Ο όρος δηλαδή γίνεται*

αντιληπτός υπό την τριπλή αυτή έννοια»⁷. Με το όρο «τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου» νοούνται οι μετοχές στις οποίες διαιρείται το μετοχικό κεφάλαιο. Οι μετοχές μιας ανώνυμης εταιρείας διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: κοινές, προνομιούχες και επικαρπίας. Πλέον, μπορούν να είναι μόνο ονομαστικές και όχι ανώνυμες, αφού ο νέος νόμος θεωρεί τις ανώνυμες μετοχές “επικίνδυνες”. Η ονομαστικοποίηση των μετοχών θα τεθεί σε ισχύ για όλες τις ανώνυμες εταιρείες από 1/1/2019. Η ονομαστική τους αξία δε μπορεί να είναι μικρότερη των €0,04 και μεγαλύτερη των €100. Η μείωση της ελάχιστης αξίας της μετοχής από €0,30 σε €0,04 ίσως αποσκοπεί στην ευχερέστερη κυκλοφορία της μετοχής στην αγορά.

Η «μετοχική σχέση» δηλώνει το σύνολο και την έκταση των δικαιωμάτων που αναλαμβάνει ο κάτοχος της μετοχής. Τα δικαιώματα αυτά εξαρτώνται από τη σχέση της ονομαστικής αξίας της μετοχής προς το σύνολο των μετοχών που απαρτίζουν το μετοχικό κεφάλαιο.

Ως «αξιόγραφο» νοείται ο άυλος τίτλος ο οποίος ενσωματώνει τη μετοχική σχέση έτσι με τη χρήση αυτού και μόνο να μπορεί ο κάτοχός του να ασκήσει τα δικαιώματά του.

Όσον αφορά το είδος των μετοχών, όπως αναφέραμε, διακρίνονται σε κοινές, προνομιούχες και επικαρπίας. Οι κοινές μετοχές είναι εκδιδόμενες από την εταιρεία μετοχές αποκλειστικά ονομαστικές οι οποίες δεν έχουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά (όπως οι προνομιούχες), αλλά παρέχουν στον κάτοχό τους όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται από το νόμο, ακόμη και το δικαίωμα ψήφου καθώς και το δικαίωμα στα κέρδη της εταιρείας από το προϊόν εκκαθάρισης.

Οι προνομιούχες μετοχές παρέχουν στον κάτοχό τους περισσότερα δικαιώματα από ό,τι οι κοινές. Τα προνόμια τα οποία εσωκλείουν ορίζονται στο καταστατικό της εταιρείας και μπορούν να εκδοθούν είτε κατά την ίδρυση τα εταιρείας είτε κατά την αύξηση κεφαλαίου της. Ορισμένα από τα προνόμια τα οποία παρέχουν είναι η μερική ή ολική απόληψη του διανεμόμενου μερίσματος πριν από τις κοινές μετοχές, η προνομιακή απόδοση της εισφοράς στους κατόχους της από το προϊόν μείωσης του κεφαλαίου ή τα εκκαθάρισης,

⁷ Β. Αντωνόπουλος, ό.π., σελ. 291 / Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

η καταβολή σωρευτικού μερίσματος, δηλαδή μέρισμα που αφορά τις χρήσεις για τις οποίες δεν είχε διανεμηθεί, η καταβολή σταθερού μερίσματος καθώς και άλλα προνόμια τα οποία η εταιρεία έχει την ελευθερία να ορίσει.

Τέλος, οι μετοχές επικαρπίας είναι μετοχές οι οποίες μπορεί να εκδοθούν με σκοπό να αντικαταστήσουν τις αρχικές μετοχές των οποίων η ονομαστική αξία δόθηκε ολόκληρη ή εν μέρει στους μετόχους από αποθεματικά, από μη διανεμηθέντα κέρδη ώστε να επιτευχθεί η αποζημίωση των μετόχων για τα κεφάλαια τα οποία έχουν εισφέρει στην εταιρεία.

2.3 Όργανα της Ανώνυμης Εταιρείας

Τα κυριότερα όργανα που ορίζει ο νόμος για την ανώνυμη εταιρεία είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και οι ελεγκτές της. Αναλυτικότερα:

Η Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο της ανώνυμης εταιρείας το οποίο αποφασίζει για οποιοδήποτε θέμα την αφορά. Η γενική συνέλευση είναι αρμόδια να αποφασίζει για τα σημαντικότερα θέματα τα οποία αφορούν την εταιρεία, εκφράζουν τη βούλησή της και είναι δεσμευτικές για όλους τους εταίρους, είτε αυτοί είναι σύμφωνοι με τις αποφάσεις της είτε όχι.

Τα θέματα για τα οποία έχει αποκλειστική αρμοδιότητα ορίζονται από το νόμο και αφορούν κυρίως την εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών, την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων για κάθε οικονομική χρήση, την τροποποίηση του καταστατικού όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο, τη διάθεση των ετήσιων κερδών, την απόφαση έκδοσης ομολογιακού δανείου καθώς και την απόφαση παράτασης ή διάλυσης της εταιρείας και τον διορισμό των εκκαθαριστών της στην τελευταία περίπτωση.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τα μέλη τα οποία εκλέχθηκαν στην Γενική Συνέλευση και έχει καθήκον να επιβλέπει την πορεία της εταιρείας στην αγορά, να χαράζει την πολιτική της και τη στρατηγική της. Τα μέλη του

διοικητικού συμβουλίου εκλέγουν τον Πρόεδρο και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Ο τελευταίος ασκεί την διοίκηση και εκπροσώπηση της εταιρείας. Ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος μπορεί ενίοτε να είναι το ίδιο άτομο, ενώ είναι δυνατό να οριστούν και περισσότεροι από ένας Διευθύνοντες Σύμβουλοι.

Οι Ελεγκτές

Οι ελεγκτές, αν και είναι τρίτα πρόσωπα, αποτελούν ένα από τα όργανα της ανώνυμης εταιρείας. Ο έλεγχος από πρόσωπα που δεν ανήκουν στην εταιρεία ορίζεται από το νόμο και προκύπτει από το γεγονός ότι η ανώνυμη εταιρεία έχει αρκετές ιδιαιτερότητες.

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με τις αρμοδιότητες και την ευθύνη που έχουν τα δύο βασικά όργανα της ανώνυμης εταιρείας, η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

«Η Γενική Συνέλευση ως όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας»

3.1 Γενικά στοιχεία

Όπως αναφέραμε και ανωτέρω, η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της ανώνυμης εταιρείας. Έχει δικαίωμα να αποφασίζει για κάθε σημαντικό θέμα της εταιρείας και μάλιστα για ορισμένα θέματα τα οποία ορίζονται από το νόμο έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα. Συγκροτείται από τους μετόχους της εταιρείας, οι οποίοι αποτελούν τον πυρήνα της εταιρείας. Οι μέτοχοι έχουν το δικαίωμα μέσα από τη γενική συνέλευση να εκφράζουν τη βούλησή τους και κατ' επέκταση τη βούληση του αποφασιστικού αυτού οργάνου.

3.2 Είδη Γενικών Συνελεύσεων

Οι γενικές συνελεύσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν βάσει των παρακάτω παραγόντων:

1. Το θέμα συζήτησης
2. Την απαιτούμενη απαρτία
3. Τον χρόνο που συγκαλείται

Αναλυτικότερα,

1. **Το θέμα συζήτησης:** Ανάλογα με τα θέματα για τα οποία συγκαλείται η γενική συνέλευση ώστε να συζητηθούν και να παρθούν αποφάσεις, μπορεί να διακριθεί σε συνήθη και εξαιρετική ή καταστατική. Η συνήθης γενική συνέλευση αφορά θέματα λιγότερο σημαντικά σε σχέση με την εξαιρετική ή καταστατική. Επιπλέον, για την απόφαση χρειάζεται η μικρότερη απαρτία, ενώ για την εξαιρετική ή καταστατική με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία. Αυτό συμβαίνει γιατί με την εξαιρετική ή καταστατική συνέλευση αποφασίζονται θέματα πολύ σημαντικά για την επιχείρηση, όπως είναι η τροποποίηση του καταστατικού της (για αυτό ονομάζεται και καταστατική).

2. Την απαιτούμενη απαρτία: Ανάλογα με το αν συμπληρώθηκε η απαραίτητη απαρτία, η γενική συνέλευση μπορεί να διαχωριστεί σε Αρχική και Επαναληπτική. Η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι εκπροσωπούμενοι το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου. Αν δεν επιτευχθεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται εκ νέου μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη χρονολογία της ματαιωθείσας συνεδρίασης, ύστερα από πρόσκληση προ δέκα (10) τουλάχιστον πλήρων ημερών. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής ημερησίας διάταξης, οσοδήποτε και αν είναι το εκπροσωπούμενο σε αυτήν τμήμα του καταβεβλημένου κεφαλαίου⁸.

Επαναληπτική, γενική συνέλευση είναι η καλούμενη με θέματα ημερησίας διάταξης όμοια με τα θέματα άλλης Γ.Σ. της ίδιας εταιρείας, η οποία είχε νόμιμα προσκληθεί αλλά δε συγκροτήθηκε λόγω ελλείψεως της απαιτούμενης απαρτίας.

3. Τον χρόνο που συγκαλείται: Τέλος, η Γενική Συνέλευση διακρίνεται σε Τακτική και Έκτακτη, ανάλογα με το χρόνο τον οποίο θα συγκληθεί.

Τακτική Γενική Συνέλευση, ονομάζεται εκείνη που κατά νόμο συγκαλείται σε ορισμένη χρονική περίοδο η οποία δεν πρέπει να ξεπερνά την δέκατη ημερολογιακή ημέρα του ένατου μήνα μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης. Τα σημαντικότερα θέματα για τα οποία καλείται να αποφασίσει η τακτική γενική συνέλευση είναι:

α) Η έγκριση ή μη των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας και η διάθεση κερδών

β) Η εκλογή των ελεγκτών

γ) Η απόφαση απαλλαγής ή μη των μελών ΔΣ και των ελεγκτών από κάθε ευθύνη αποζημίωσης.

Έκτακτη Γενική Συνέλευση, ονομάζεται εκείνη για την οποία δεν ορίζεται ορισμένη χρονική περίοδος για τη σύγκλησή της αλλά μπορεί να συγκληθεί οποτεδήποτε με πρωτοβουλία του ΔΣ είτε έπειτα από αίτηση της μειοψηφίας των μετόχων, οι οποίοι εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου (άρθρο 39) ή των ορκωτών

⁸ Άρθρο «Η τακτική Γενική Συνέλευση με βάση τον ν. 4548/2018 (Περί Ανώνυμων Εταιρειών)», Κωνσταντίνος Ιωαν. Νιφορόπουλος, Ορκωτός ελεγκτής λογιστής – «ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ», Πηγή: www.taxheaven.gr

ελεγκτών. Μπορεί επίσης να κληθεί και μόνο αν κρίνεται απαραίτητο από το ΔΣ. Τα θέματα για τα οποία αποφασίζει δεν ορίζονται ρητά από το νόμο, όπως στην περίπτωση της τακτικής, και η λήψη απόφασης μπορεί να αφορά οποιοδήποτε θέμα τεθεί σε αυτή. Η μόνη περίπτωση στην οποία ο νόμος επιβάλλει την σύγκληση της έκτακτης γενικής συνέλευσης είναι για την απόφαση διάλυσης της ανώνυμης εταιρείας στην περίπτωση που το ενεργητικό της μειωθεί κάτω από το $\frac{1}{2}$ του μετοχικού κεφαλαίου της (άρθρο 47).

Άλλη μια διάκριση των γενικών συνελεύσεων αφορά την Ιδιαίτερη Γενική Συνέλευση. Η ιδιαίτερη γενική συνέλευση αποτελείται μόνο από μετόχους οι οποίοι έχουν στην κατοχή τους προνομιούχες μετοχές, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η συνέλευση αυτή συνέρχεται μόνο όταν πρόκειται να καταργηθούν ή να περιοριστούν τα προνόμια των προνομιούχων μετοχών. Μερικά από τα προνόμια αυτά είναι η απόληψη του πρώτου μερίσματος, η προνομιακή επιστροφή της εισφοράς ή ακόμη και τα δύο. Για την κατάργηση ή τον περιορισμό του προνομίου απαιτείται πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαρτίας και πλειοψηφίας της γενικής συνέλευσης.

Τέλος, οι γενικές συνελεύσεις μπορούν να διακρίνονται σε καθολικές ή μη καθολικές. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι η διάκριση αυτή αναφέρεται μόνο στην τήρηση των διατάξεων του νόμου περί των κανόνων σύγκλησης της γενικής συνέλευσης. Προϋποθέσεις καθολικής γενικής συνέλευσης είναι η συνείδηση των μετόχων ότι βρίσκονται στη συνέλευση, η παράσταση όλων των μετόχων και η συμφωνία όλων για τη διεξαγωγή Γενικής Συνέλευσης. Γίνεται δεκτό ότι η καθολικότητα της συνέλευσης αίρει τις συνέπειες της μη πρόσκλησης, της λεγόμενης αυτόκλητης γενικής συνέλευσης. Επικρατεί η άποψη ότι η απόφαση της γενικής συνέλευσης στην οποία παρίστανται όλοι οι μέτοχοι οι οποίοι εκπροσωπούν το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου (καθολική), αλλά συνήλθε αυτόκλητα χωρίς πρόσκληση του διοικητικού συμβουλίου, είναι νόμιμη και μπορεί να προβεί σε έγκυρη εκλογή μελών ΔΣ.

3.3 Σύγκληση Γενικής Συνέλευσης

Για να συνέλθει έγκυρα και να λάβει έγκυρες αποφάσεις η Γενική Συνέλευση, θα πρέπει πρώτα να έχει συκληθεί νόμιμα. Με βάση το άρθρο 121 του νόμου Περί Ανώνυμων Εταιρειών, πρέπει να ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Τη γενική συνέλευση συγκαλεί το διοικητικό συμβούλιο. Αν η εταιρεία έχει κηρυχθεί σε πτώχευση, τη γενική συνέλευση μπορεί να συγκαλέσει και ο σύνδικος, αν δε έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης, τη γενική συνέλευση μπορεί να συγκαλέσει και το πρόσωπο που ορίζεται βάσει του στοιχείου θ' της παρ. 1 του άρθρου 103 του Πτωχευτικού Κώδικα, ακόμη και αν ο τελευταίος δεν έχει εξουσιοδοτηθεί ρητά προς τούτο. Τη γενική συνέλευση εταιρειών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης ή ειδικής εκκαθάρισης μπορεί να συγκαλέσει και ο ειδικός διαχειριστής ή ο ειδικός εκκαθαριστής, αντίστοιχα.
2. Η γενική συνέλευση μπορεί να συκληθεί και κατόπιν αιτήματος της μειοψηφίας σύμφωνα με το άρθρο 141. Δικαίωμα να ζητήσει τη σύγκληση γενικής συνέλευσης έχει και ο ελεγκτής της εταιρείας με αίτησή του προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου. Η συνέλευση αυτή συγκαλείται υποχρεωτικά από το διοικητικό συμβούλιο εντός δέκα ημερών από την επίδοση της αίτησης, έχει δε ως αντικείμενο ημερήσιας διάταξης τα θέματα που περιέχονται στην αίτηση. Αν η γενική συνέλευση δεν συκληθεί εντός της προθεσμίας αυτής, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 141 παρ. 1.
3. Η πρόσκληση της γενικής συνέλευσης περιλαμβάνει τουλάχιστον το οίκημα με ακριβή διεύθυνση, τη χρονολογία και την ώρα της συνεδρίασης, τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με σαφήνεια, τους μετόχους που έχουν δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και ακριβείς οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο οι μέτοχοι θα μπορέσουν να μετάσχουν στη συνέλευση και να ασκήσουν τα δικαιώματά τους αυτοπροσώπως ή δι' αντιπροσώπου ή, ενδεχομένως, και από απόσταση.
4. Προκειμένου για εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, η πρόσκληση, πέραν των αναγραφόμενων στην προηγούμενη παράγραφο:

α) περιλαμβάνει πληροφορίες τουλάχιστον για:

αα) τα δικαιώματα των μετόχων των παρ. 2, 3, 6 και 7 του άρθρου 141, με αναφορά της προθεσμίας εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί κάθε δικαίωμα, ή εναλλακτικά, την καταληκτική ημερομηνία μέχρι την οποία μπορούν τα δικαιώματα αυτά να ασκηθούν. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω δικαιώματα και τους όρους άσκησής τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες με ρητή παραπομπή της πρόσκλησης στον διαδικτυακό τόπο της εταιρείας,

ββ) τη διαδικασία για την άσκηση του δικαιώματος ψήφου μέσω αντιπροσώπου και ιδίως τα έντυπα τα οποία χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτόν η εταιρεία, καθώς και τα μέσα και τις μεθόδους που προβλέπονται στο καταστατικό, κατά το άρθρο 128 παρ. 5, για να δέχεται η εταιρεία ηλεκτρονικές κοινοποιήσεις διορισμού και ανάκλησης αντιπροσώπων, και

γγ) τις διαδικασίες για την άσκηση του δικαιώματος ψήφου με αλληλογραφία ή με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον συντρέχει περίπτωση κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 125 και 126,

β) καθορίζει την ημερομηνία καταγραφής, όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 124 παρ. 6, επισημαίνοντας ότι μόνο τα πρόσωπα που είναι μέτοχοι κατά την ημερομηνία εκείνη έχουν δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη γενική συνέλευση,

γ) γνωστοποιεί τον τόπο στον οποίο είναι διαθέσιμο το πλήρες κείμενο των εγγράφων και των σχεδίων αποφάσεων, που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 123, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να λαμβάνονται αυτά, και

δ) αναφέρει τη διεύθυνση του διαδικτυακού τόπου της εταιρείας, όπου είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες των παρ. 3 και 4 του άρθρου 123.

5. Πρόσκληση για σύγκληση γενικής συνέλευσης δεν απαιτείται στην περίπτωση κατά την οποία στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του κεφαλαίου και κανείς από αυτούς

δεν αντιλέγει στην πραγματοποίησή της και στη λήψη αποφάσεων (καθολική γενική συνέλευση)⁹.

Εκτός από την περίπτωση των καθολικών γενικών συνελεύσεων που αναφέρεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 121 ανωτέρω, δεν απαιτείται πρόσκληση για την διενέργεια γενικής συνέλευσης και στην περίπτωση της επαναληπτικής. Αυτό ισχύει μόνο όταν στην αρχική πρόσκληση αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος των επαναληπτικών συνεδριάσεων που ορίζει ο νόμος εάν δεν έχει επιτευχθεί απαρτία. Προϋπόθεση είναι να έχουν μεσολαβήσει μεταξύ της κάθε ματαιωθείσας συνέλευσης και της κάθε επαναληπτικής δέκα πλήρεις εργάσιμες ημέρες.

3.4 Ενημέρωση των μετόχων για την σύγκληση Γενικής Συνέλευσης

Η πρόσκληση των μετόχων για την γενική συνέλευση πρέπει να δημοσιεύεται τουλάχιστον είκοσι πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που θα λάβει χώρα η συνεδρίαση. Ο παραπάνω όρος δεν ισχύει για τις επαναληπτικές γενικές συνελεύσεις. Πρέπει να αναφερθεί ότι στις ημέρες αυτές δεν συνυπολογίζονται η ημέρα της συνεδρίασης καθώς και η ημέρα δημοσίευσης της πρόσκλησης της γενικής συνέλευσης. Η πρόσκληση είναι υποχρεωτικό να δημοσιεύεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ).

Οι τρόποι ενημέρωσης των μετόχων όσον αφορά την καταχώριση της πρόσκλησης της γενικής συνέλευσης μπορεί, σύμφωνα με το νόμο, να ορίζονται και στο καταστατικό της εταιρείας. Αυτή είναι μια από τις αλλαγές που επέφερε ο νέος νόμος. Στην περίπτωση αυτή, για την τήρηση των διατυπώσεων σχετικά με την ενημέρωση των μετόχων είναι αποκλειστικά υπεύθυνη η εταιρεία.

Όσον αφορά τις εισηγμένες εταιρείες, η πρόσκληση για τη διενέργεια γενικής συνέλευσης δύναται να δημοσιευθεί και στον διαδικτυακό τόπο της εταιρείας, εντός των ημερών που αναφέρονται ανωτέρω, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη και ταχεία ενημέρωση όλων των μετόχων ανεξαιρέτως.

⁹ Άρθρο 121, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

Ανεξάρτητα από τους παραπάνω τρόπους δημοσίευσης της πρόσκλησης, κάθε μέτοχος με μετοχές μη εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά έχει το δικαίωμα να ζητήσει από την εταιρεία να του αποστέλλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ατομική πληροφόρηση για επικείμενες γενικές συνελεύσεις τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης¹⁰.

3.5 Οι αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης

Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η ψηφοφορία στις γενικές συνελεύσεις είναι φανερή και μόνο με απόφαση όλων των μελών της μπορεί να είναι μυστική, είτε για ένα θέμα της ημερήσιας διάταξης είτε για όλα τα θέματα. Υπάρχουν όμως θέματα τα οποία από το νόμο απαιτούν φανερή ψηφοφορία κι αυτό δεν μπορεί να αλλάξει, όπως για παράδειγμα οι αμοιβές των μελών ΔΣ. Το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας είναι αποκλειστική ευθύνη του Προέδρου της γενικής συνέλευσης ο οποίος αναλαμβάνει να το γνωστοποιήσει.

Αφού λοιπόν αναφέραμε τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνει χώρα η ψηφοφορία στη γενική συνέλευση μια ανώνυμης εταιρείας, είναι σημαντικό να αναφέρουμε και τις προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να ισχύουν ώστε να θεωρηθεί η απόφαση της γενικής συνέλευσης έγκυρη. Ο νόμος προβλέπει συγκεκριμένα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας για να θεωρηθεί μια απόφασή της έγκυρη. Ο υπολογισμός της απαρτίας, η οποία φανερώνει την έγκυρη λειτουργία της γενικής συνέλευσης, διαφέρει από τον υπολογισμό της πλειοψηφίας, η οποία είναι απαραίτητη για τη νόμιμη λήψη των αποφάσεων.

Ως βάση υπολογισμού της απαρτίας λογίζεται το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, ενώ ο υπολογισμός της πλειοψηφίας βασίζεται στο παρευρισκόμενο στην γενική συνέλευση ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 130 του νόμου 4548/2018 «Η γενική συνέλευση ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι εκπροσωπώντας το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου». Η απαρτία θα πρέπει να ισχύει σε όλη τη

¹⁰ Άρθρο 122, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

διάρκεια της συνέλευσης ώστε να κριθεί έγκυρη. Φυσικά, η απαρτία είναι δυνατό να μην επιτευχθεί και για το λόγο αυτό ο νόμος ορίζει νέα ποσοστά για την κάθε επαναληπτική γενική συνέλευση που θα ακολουθήσει.

Αναφορικά με την πλειοψηφία, ο νόμος ορίζει πως για τη λήψη αποφάσεων απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων στη γενική συνέλευση ψήφων. Φυσικά, όπως και για την απαρτία, το ποσοστό το οποίο εκπροσωπεί την πλειοψηφία θα πρέπει να παρευρίσκεται σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης και λήψης της απόφασης.

Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί επίσης ότι ο νέος νόμος έφερε τη δυνατότητα συμμετοχής στη γενική συνέλευση από απόσταση σε πραγματικό χρόνο μέσω της χρήσης διαδικτύου, αρκεί αυτό να αναφέρεται στο καταστατικό της. Οι μέτοχοι που συμμετέχουν από απόσταση συγκαταλέγονται στον υπολογισμό της απαρτίας και της πλειοψηφίας. Για το λόγο όμως αυτό θα πρέπει η εταιρεία να λαμβάνει μέτρα για την ταυτοποίησή τους.

Τέλος, όλα τα πρακτικά των συνεδριάσεων καθώς και των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο πρακτικών στο οποίο περιλαμβάνεται και λίστα των ατόμων οι οποίοι παρευρέθηκαν ή αντιπροσωπεύτηκαν σε αυτή. Στα πρακτικά αναφέρεται το θέμα της ημερήσιας διάταξης καθώς και περίληψη της συζήτησης και οι μέτοχοι δικαιούνται να έχουν αντίγραφο αυτού μόνο έπειτα από ειδική αίτησή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

«Η αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης»

4.1 Εισαγωγή

Στον παρόν κεφάλαιο θα αναπτυχθούν τα θέματα για τα οποία έχει αποκλειστική αρμοδιότητα η Γενική Συνέλευση, καθώς αυτό αποτελεί και το κεντρικό θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας¹¹.

4.2 Θέματα αποκλειστικής αρμοδιότητας της Γενικής Συνέλευσης

Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο της ανώνυμης εταιρείας και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση. Σύμφωνα με το άρθρο 117 του νόμου 4548/2018 «Η γενική συνέλευση είναι μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

α) Τροποποιήσεις του καταστατικού. Ως τροποποιήσεις θεωρούνται και οι αυξήσεις, τακτικές ή έκτακτες, και οι μειώσεις του κεφαλαίου.

β) Εκλογή μελών του διοικητικού συμβουλίου και ελεγκτών.

γ) Την έγκριση της συνολικής διαχείρισης κατά το άρθρο 108 και την απαλλαγή των ελεγκτών.

δ) Έγκριση των ετήσιων και των τυχόν ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ε) Διάθεση των ετησίων κερδών.

στ) Την έγκριση παροχής αμοιβών ή προκαταβολής αμοιβών κατά το άρθρο 109.

¹¹ Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη, Εμπορικό Δίκαιο, Εταιρείες, 3^η έκδοση, σελ. 185 (υπό το προϊσχύον δίκαιο)

ζ) Επί εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά εταιρειών, την έγκριση της πολιτικής αποδοχών του άρθρου 110 και της έκθεσης αποδοχών του άρθρου 112,

η) Συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της εταιρείας, και

θ) Διορισμό εκκαθαριστών.

2. Στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν υπάγονται:

α) Αυξήσεις κεφαλαίου ή πράξεις αναπροσαρμογής του κεφαλαίου που ρητά ανατίθενται από το νόμο ή το καταστατικό στο διοικητικό συμβούλιο, καθώς και αυξήσεις που επιβάλλονται από διατάξεις άλλων νόμων.

β) Η τροποποίηση ή η προσαρμογή διατάξεων του καταστατικού από το διοικητικό συμβούλιο στις περιπτώσεις που ορίζει τούτο ρητά ο νόμος.

γ) Ο διορισμός με το καταστατικό του πρώτου διοικητικού συμβουλίου.

δ) Η εκλογή κατά το καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 82, συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

ε) Η απορρόφηση κατά τα άρθρα 78 και 78α του κ.ν. 2190/1920 ανώνυμης εταιρείας από άλλη ανώνυμη εταιρεία που κατέχει το εκατό τοις εκατό (100%) ή το ενενήντα τοις εκατό (90%) ή περισσότερο των μετοχών της, και

στ) Η δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 162.

ζ) Η δυνατότητα διανομής κατά την παρ. 3 του άρθρου 162 κερδών ή προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, υποκείμενη σε δημοσίευση»¹².

Ξεκινώντας από την πρώτη αποκλειστική αρμοδιότητα, οι τροποποιήσεις του καταστατικού για τις οποίες είναι μόνη αρμόδια η γενική συνέλευση της ανώνυμης εταιρείας αφορούν κυρίως την αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Για την τροποποίηση αυτή, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 29 παρ. 1 απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία. Στην περίπτωση μάλιστα της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου είναι απαραίτητη και η δημοσίευση της απόφασης και θα πρέπει να αναρτηθεί στον διαδικτυακό τόπο της εταιρείας (άρθρο 29, παρ.3 και 4).

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι υπάρχουν και περιπτώσεις στις οποίες η μεταβολή του μετοχικού κεφαλαίου δεν απαιτεί τροποποίηση του καταστατικού και η απόφαση λαμβάνεται με απλή απαρτία και πλειοψηφία. Για τέτοια θέματα είναι δυνατό να αποφανθεί και το διοικητικό συμβούλιο.

Περιπτώσεις, επίσης, για τις οποίες δεν απαιτείται η τροποποίηση του καταστατικού είναι οι ακόλουθες:

1. Η μεταβολή της εθνικότητας της εταιρείας
2. Η μεταβολή του αντικείμενου της επιχείρησης
3. Η επαύξηση των υποχρεώσεων των μετόχων
4. Η μεταβολή του τρόπου διάθεσης των κερδών
5. Η παροχή ή ανανέωση εξουσίας προς το ΔΣ για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου
6. Η συγχώνευση
7. Η διάσπαση
8. Η μετατροπή
9. Η αναβίωση
10. Η παράταση και η διάλυση της εταιρείας

¹² Ανδρέας Μιχ. Ρούσσος, τ. Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, Ειδικές Διατάξεις Ν.4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών / Άρθρο 117, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

11. Η υιοθέτηση καταστατικής ρήτρας η οποία επιτρέπει την έκδοση προνομιούχων μετοχών, εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων και δεσμευμένων ονομαστικών μετοχών.

Δεύτερη αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης είναι η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου (άρθρο 78) και η εκλογή των ελεγκτών καθώς και η ανάκληση αυτών, παρά το γεγονός ότι το τελευταίο δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο. Η εκλογή τους γίνεται με πλήρη απαρτία και πλειοψηφία. Επιπλέον, η γενική συνέλευση είναι αποκλειστικά αρμόδια για την απαλλαγή των μελών ΔΣ και των ελεγκτών (άρθρο 108), την χορήγηση αμοιβής ή αποζημίωση στα μέλη ΔΣ και την παροχή άδειας ή έγκρισης για συναλλαγές με μέλη του ΔΣ ή με τρίτα πρόσωπα και τέλος, την άσκηση των εταιρικών αξιώσεων κατά των μελών ΔΣ υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 102.

Τρίτη αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης είναι η έγκριση της συνολικής διαχείρισης της εταιρείας και η απαλλαγή των ελεγκτών. Το άρθρο 108 αντικατέστησε το άρθρο 35, το οποίο αναφερόταν στην απαλλαγή των μελών ΔΣ μετά την έγκριση του ισολογισμού. Σύμφωνα με το νέο άρθρο τα μέλη ΔΣ δεν απαλλάσσονται πλέον «από πάσης ευθύνης» από τη γενική συνέλευση, κάτι που στο παρελθόν δημιουργούσε αρκετά νομικά προβλήματα, αλλά εγκρίνει τη συνολική διαχείριση της εταιρείας, τη διακυβέρνηση δηλαδή της εταιρείας, και όχι επιμέρους πράξεις ή παραλείψεις που πιθανόν να έχουν βλάψει την εταιρεία. Με λίγα λόγια η ευθύνη των μελών ΔΣ παραμένει ίδια, όμως συνεκτιμάται με την έγκριση της συνολικής διαχείρισης, εφόσον δόθηκε, όταν το θέμα της ευθύνης κρίνεται δικαστικά.

Τέταρτη και πολύ σημαντική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης είναι η έγκριση των οικονομικών καταστάσεων της κάθε οικονομικής χρήσης. Η έγκριση του ισολογισμού όπως και η διάθεση των ετήσιων κερδών αποφασίζεται κάθε χρόνο από την τακτική γενική συνέλευση, η οποία όπως έχουμε ήδη αναφέρει είναι υποχρεωτικό να συνέρθει έξι μήνες από τη λήξη κάθε εταιρικής χρήσης. Για να θεωρηθεί έγκυρη η απόφαση της γενικής συνέλευσης σχετικά με την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει να έχουν υπογραφεί από τρία άτομα:

1. Τον Πρόεδρο του ΔΣ (ή τον αναπληρωτή του)
2. Τον Διευθύνοντα ή εντεταλμένο σύμβουλο
3. Τον Ορκωτό ελεγκτή λογιστή (άρθρο 47, παρ. 1).

Πέμπτη αρμοδιότητα είναι η διάθεση των ετήσιων κερδών, η οποία αποτελεί και το σημαντικότερο δικαίωμα των μετόχων, δηλαδή τη συμμετοχή τους στα κέρδη της εταιρείας. Σύμφωνα με το άρθρο 160, παρ. 2 του νόμου 4548/2018, ορίζεται ότι:

«Τα καθαρά κέρδη, εφόσον και στο μέτρο που μπορούν να διατεθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 159, διατίθενται με απόφαση της γενικής συνέλευσης κατά την εξής σειρά:

α) Αφαιρούνται τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη.

β) Αφαιρείται η κατά τον παρόντα νόμο και το καταστατικό κράτηση για τακτικό αποθεματικό.

γ) Κρατείται το απαιτούμενο ποσό για την καταβολή του ελάχιστου μερίσματος, όπως τούτο ορίζεται στο επόμενο άρθρο.

δ) Το υπόλοιπο των καθαρών κερδών, όπως και τα τυχόν λοιπά κέρδη, που μπορεί να προκύψουν και να διατεθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 159, διατίθεται κατά τους ορισμούς του καταστατικού και τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης».

Οι δύο τελευταίες αρμοδιότητες, δηλαδή η έγκριση του ισολογισμού και η διάθεση των ετήσιων κερδών, κατά κανόνα συμπίπτουν χρονικά. Όπως αναφέρει ο Ε. Περάκης «Από το χρόνο λήψης των ως άνω αποφάσεων, το αφηρημένο μετοχικό δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της εταιρείας συγκεντρώνεται σε αγώγιμη απαίτηση καταβολής του διανεμητέου μερίσματος στο ύψος που αποφασίστηκε, με συνέπεια ο μέτοχος να καθίσταται ατομικώς δανειστής της εταιρείας για το ποσό που του αναλογεί¹³».

Η έκτη αρμοδιότητα ορίζεται από το άρθρο 109 του νέου νόμου 4548/2018 και αφορά την έγκριση παροχής ή προκαταβολής αμοιβών για τα μέλη του

¹³ Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010 / Μιχαλόπουλος, ΔΕΕ 1977, 287, (υπό το προϊσχύον δίκαιο)

διοικητικού συμβουλίου. Τα μέλη του ΔΣ δικαιούνται αμοιβές ή παροχές οι οποίες βαρύνουν την εταιρεία μόνο στην περίπτωση όπου έχει δοθεί έγκριση της γενικής συνέλευσης για αυτές, εάν δεν ορίζονται από το νόμο ή το καταστατικό της. Ειδικά στην περίπτωση συμμετοχής στα κέρδη χρήσεως, η παροχή αυτή θα πρέπει να αναφέρεται στο καταστατικό, ενώ το ύψος της συμμετοχής αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση με απλή απαρτία και πλειοψηφία. Η αμοιβή αυτή προέρχεται από το υπόλοιπο των καθαρών κερδών της χρήσης αφού πρώτα αφαιρεθούν οι νόμιμες κρατήσεις για τη δημιουργία τακτικού αποθεματικού και το ελάχιστο μέρος υπέρ των μετόχων. Σχετικά με την προκαταβολή στα μέλη του ΔΣ, αυτή αφορά την αμοιβή για το χρονικό διάστημα μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί η αμοιβή μέλους ΔΣ να ανακληθεί από το δικαστήριο αν θεωρηθεί ότι είναι υπερβολική. Αυτό μπορεί να γίνει έπειτα από αίτηση μετόχων οι οποίοι εκπροσωπούν το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου η οποία θα πρέπει να έχει κατατεθεί στο δικαστήριο εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από την γενική συνέλευση η οποία ενέκρινε αυτή την αμοιβή.

Η έβδομη αρμοδιότητα αφορά τις εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά ανώνυμες εταιρείες οι οποίες θα πρέπει να θεσπίζουν πολιτική αποδοχών για τα μέλη ΔΣ, η οποία εγκρίνεται αποκλειστικά από τη γενική συνέλευση καθώς και την έκθεση αποδοχών την οποία οφείλει να καταρτίζει και να παρουσιάζει στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση. Το ελάχιστο περιεχόμενο που οφείλει να περιέχει η έκθεση αναφέρεται στα εξής θέματα:

«(α) το σύνολο των αποδοχών που έχουν χορηγηθεί ή καταβληθεί, με ανάλυση στις επιμέρους συνιστώσες τους, τα σχετικά ποσοστά των σταθερών και των μεταβλητών αποδοχών, συμπεριλαμβανομένων των αποδοχών της παρ. 2 του άρθρου 109, και επεξήγηση του τρόπου εφαρμογής των κριτηρίων απόδοσης και του τρόπου με τον οποίο οι συνολικές αποδοχές συμμορφώνονται με την εγκεκριμένη πολιτική αποδοχών

(β) την ετήσια μεταβολή των αποδοχών των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των στελεχών, της απόδοσης της εταιρείας και των μέσων αποδοχών των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης της εταιρείας, εκτός των στελεχών, κατά τα τελευταία πέντε οικονομικά έτη τουλάχιστον, με κοινή παρουσίαση των εν λόγω στοιχείων, ώστε να διευκολύνεται η σύγκριση των στοιχείων από τους μετόχους

(γ) τυχόν αποδοχές πάσης φύσεως από οποιαδήποτε εταιρεία ανήκει στον ίδιο όμιλο, όπως ορίζεται στο άρθρο 32 του Ν. 4308/2014

(δ) τον αριθμό μετοχών και δικαιωμάτων προαίρεσης για μετοχές που έχουν χορηγηθεί ή προσφερθεί στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και τις κύριες προϋποθέσεις άσκησης των δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων της τιμής και της ημερομηνίας άσκησης, καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή

(ε) τυχόν ασκηθέντα δικαιώματα προαίρεσεως από μέρος του διοικητικού συμβουλίου στο πλαίσιο των προγραμμάτων διάθεσης μετοχών της εταιρείας

(στ) πληροφορίες για τη χρήση της δυνατότητας ανάκτησης μεταβλητών αποδοχών

(ζ) πληροφορίες σχετικά με τυχόν παρεκκλίσεις από την εφαρμογή της πολιτικής αποδοχών κατ' εφαρμογή της παρ. 7 του άρθρου 110, με επεξήγηση της εξαιρετικής φύσης των περιστάσεων και την ένδειξη των συγκεκριμένων στοιχείων της πολιτικής αποδοχών, έναντι των οποίων σημειώθηκε η παρέκκλιση¹⁴».

Όγδοη αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης είναι η απόφαση για συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της εταιρείας. Για την συγχώνευση, τη διάσπαση, τη μετατροπή και την αναβίωση γίνεται λόγος στο άρθρο 171 του νόμου 4548/2018. Το άρθρο αυτό ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μια εταιρεία μπορεί να προχωρήσει στην αναβίωση, τη συγχώνευση ή τη διάσπαση, ανάλογα με τον τρόπο τον οποίο επήλθε η διάλυσή της.

Όσον αφορά την αναβίωση, εάν η εταιρεία λύθηκε λόγω παρόδου του χρόνου διάρκειάς της ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης τότε μπορεί να αναβιώσει μόνο με απόφαση της γενικής συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία (άρθρο 171, παρ. 1). Προϋπόθεση για την αναβίωση είναι η εταιρεία να έχει διατηρήσει τα ίδια κεφάλαια της και να μην είναι κατώτερα του προβλεπόμενου ελάχιστου κεφαλαίου. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι

¹⁴ Άρθρο 112, παράγραφος 2, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

η εταιρεία μπορεί να αναβιώσει, όχι μόνο ως ανώνυμη εταιρεία αλλά και με άλλη νομική μορφή (μετατροπή). Στην περίπτωση που η εταιρεία λύθηκε λόγω πτώχευσης, τότε αν έχουν ολοκληρωθεί όλες οι διαδικασίες πτώχευσης και η εξόφληση των πτωχευτικών πιστωτών, η εταιρεία μπορεί να αναβιώσει με απόφαση της γενικής συνέλευσης η οποία λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία. Οι ίδιες προϋποθέσεις ισχύουν και στην περίπτωση της συγχώνευσης και της διάσπασης και έπονται της διαδικασίας αναβίωσης της απορροφώσας ή της επωφελούμενης εταιρείας.

Με το νέο νόμο πλέον η διάρκεια της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να είναι είτε ορισμένου είτε αορίστου χρόνου (άρθρο 8, Ν. 4548/2018), μια δυνατότητα την οποία δεν προσέφερε ο παλαιότερος νόμος. Έτσι, όταν η εταιρεία έχει διάρκεια αορίστου χρόνου οι μέτοχοι πλέον απαλλάσσονται από την μέριμνα για την παράταση της ορισμένης διάρκειας της εταιρείας. Εάν όμως η εταιρεία έχει διάρκεια ορισμένου χρόνου, τότε η απόφαση για την παράτασή της λαμβάνεται από τη γενική συνέλευση με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία. Λόγοι λύσης της εταιρείας είναι η πάροδος της ορισμένης διάρκειας, όπως αναφέραμε, η απόφαση της γενικής συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, η κήρυξή της σε πτώχευση και η ανεπάρκειά της να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας σε περίπτωση που η αίτηση πτώχευσης δεν γίνει δεκτή και τέλος με δικαστική απόφαση.

Ένατη και τελευταία αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης της ανώνυμης εταιρείας είναι ο διορισμός των εκκαθαριστών της στην περίπτωση λύσης. Σύμφωνα με το άρθρο 164, το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να τελέσει χρέη εκκαθαριστή κατά τη λύση της ανώνυμης εταιρείας, εφόσον δεν ορίζεται κάτι διαφορετικό από το καταστατικό, έως ότου διοριστεί εκκαθαριστής από τη γενική συνέλευση. Εάν η λύση της εταιρείας έχει επέλθει με απόφαση δικαστηρίου τότε οι εκκαθαριστές ορίζονται από αυτό. Και στις δύο περιπτώσεις μόλις διοριστούν οι εκκαθαριστές παύει αυτοδίκαια και η εξουσία των μελών του διοικητικού συμβουλίου για εκκαθάριση. Είναι ωστόσο υποχρεωμένοι να παραδώσουν στους εκκαθαριστές οποιοδήποτε στοιχείο τους ζητηθεί για την διευκόλυνση της διαδικασίας καθώς περιουσιακά στοιχεία τα οποία τυχόν βρίσκονται στην κατοχή τους.

4.3 Εξαιρέσεις από την αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης

Παρακάτω θα αναλύσουμε τα θέματα τα οποία δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης. Αυτά είναι:

1. Η αύξηση ή πράξη αναπροσαρμογής του μετοχικού κεφαλαίου η οποία κατά το νόμο ή το καταστατικό ορίζεται ως απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Η αύξηση αυτή αφορά την πρώτη αύξηση κατά την πρώτη πενταετία λειτουργίας της ανώνυμης εταιρείας μέχρι του ποσού του αρχικού κεφαλαίου, η οποία είναι αρμοδιότητα του ΔΣ κατά το καταστατικό ή έπειτα από σχετική εξουσιοδότηση που έχει δοθεί από τη γενική συνέλευση. Η δεύτερη περίπτωση αφορά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με την εφαρμογή του προγράμματος διάθεσης μετοχών, το οποίο θεσπίζει το ΔΣ με εξουσιοδότηση της γενικής συνέλευσης. Τέλος, η αύξηση είναι δυνατό να ορίζεται από άλλον νόμο και όχι από τον παρόντα ο οποίος να επιβάλλει την απόφαση ΔΣ για αυτή.
2. Τροποποιήσεις του καταστατικού για τις οποίες ορίζεται ρητά από το νόμο ότι είναι στη δικαιοδοσία του διοικητικού συμβουλίου. Τέτοιες είναι: α) Η τροποποίηση για την επαναφορά του μετοχικού κεφαλαίου στο αρχικό ποσό σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής αυτού, β) Η τροποποίηση για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά την πρώτη πενταετία με απόφαση της συνήθους ΓΣ εφόσον αυτό προβλέπεται από το καταστατικό, γ) Η τροποποίηση λόγω αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο για την υλοποίηση του προγράμματος διάθεσης μετοχών και δ) η τροποποίηση λόγω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου έπειτα από την εξαγορά μετοχών η οποία ορίζεται από το νόμο. Για την εξαγορά μετοχών, η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου λαμβάνεται κατά τον τελευταίο μήνα της εταιρικής χρήσης εντός της οποίας έλαβαν χώρα οι εξαγορές μετοχών.
3. Εξαιρείται από την αποκλειστική αρμοδιότητα της ΓΣ, επίσης, ο διορισμός του πρώτου διοικητικού συμβουλίου, καθώς αυτό ορίζεται από το καταστατικό της εταιρείας. Το καταστατικό, επίσης, ορίζει τόσο τα τακτικά όσο και τα αναπληρωματικά μέλη καθώς και τη διάρκεια του

πρώτου διοικητικού συμβουλίου η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα έξι έτη. Η δυνατότητα αυτή δίνεται στους ιδρυτές της εταιρείας για την αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων τα οποία προκύπτουν κατά την έναρξη της λειτουργίας της. Σε περίπτωση που ο χρόνος παραμονής των μελών του πρώτου διορισθέν ΔΣ δεν ορίζεται ρητά στο καταστατικό, τότε θεωρείται ότι η διάρκειά του είναι μέχρι την πρώτη τακτική γενική συνέλευση, μια λύση που υιοθετείται πολλές φορές από τις εταιρείες καθώς της δίνεται η δυνατότητα να εκλέξει συντομότερο τα οριστικά μέλη αυτού.

4. Η εκλογή κατά το καταστατικό, συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 82 του νόμου 4548/2018. Το πρόβλημα του «ελλιπές ΔΣ», όπως αναφέρεται και στο άρθρο, προέβλεψε ο νόμος 3604/2007 στο άρθρο 18. Βάσει αυτού, η αναπλήρωση των εκπεσόντων μελών μπορεί να γίνει είτε με τα αναπληρωματικά μέλη εφόσον έχουν οριστεί από τη γενική συνέλευση ή από μέτοχο ή μετόχους της εταιρείας (άρθρο 79, παρ. 1), είτε να εκλεγούν από τα εναπομείναντα μέλη του ήδη υπάρχοντος διοικητικού συμβουλίου με την προϋπόθεση ότι είναι τουλάχιστον τρία. Αντίστοιχη δυνατότητα δινόταν από προγενέστερη διάταξη του προηγούμενου νόμου, με τη διαφορά όμως ότι τα εκλεγόμενα μέλη από το διοικητικό συμβούλιο είναι οριστικά και όχι «προσωρινοί σύμβουλοι». Η απόφαση για την εκλογή νέου μέλους προς αντικατάσταση άλλου θα πρέπει να υποβάλλεται σε δημοσιότητα και να ανακοινωθεί στην αμέσως επόμενη γενική συνέλευση από το διοικητικό συμβούλιο η οποία έχει το δικαίωμα να τους αντικαταστήσει.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι εάν ο αριθμός των εναπομείναντων μελών, έπειτα από την παραίτηση ή το θάνατο ή τον οποιοδήποτε άλλο λόγο απώλειας ενός μέλους, ξεπερνά κατά το ήμισυ τον αριθμό των μελών όπως αυτός υπήρχε πριν την έλευση των γεγονότων, τότε μπορούν να συνεχίσουν την διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρείας χωρίς αυτά να αντικατασταθούν. Σε κάθε περίπτωση βέβαια θα πρέπει τα μέλη αυτά να είναι τουλάχιστον τρία.

5. Η απορρόφηση της εταιρείας από άλλη ανώνυμη εταιρεία που κατέχει ποσοστό 100%, ή 90% και άνω των μετοχών της.
6. Η δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων δεν αποτελούσε εξαίρεση από την αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης

σύμφωνα με τον νόμο 2190/1920. Η διάταξη αυτή εμφανίστηκε με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 162, όπως αναφέρεται ανωτέρω, όπου αναφέρει πως τη διανομή προσωρινών μερισμάτων μπορεί να αποφασίσει το διοικητικό συμβούλιο με την προϋπόθεση ότι «α) Καταρτίζονται οικονομικές καταστάσεις από τις οποίες προκύπτει ότι υφίστανται τα προς τούτο αναγκαία ποσά και β) Οι παραπάνω οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας δύο (2) μήνες πριν από τη διανομή¹⁵».

«Το ποσό που θα διανεμηθεί δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των κερδών που έχουν πραγματοποιηθεί μετά το τέλος της τελευταίας χρήσης αυξημένο κατά τα κέρδη που έχουν μεταφερθεί από την τελευταία χρήση και δεν έχουν διατεθεί και τις κρατήσεις από τα αποθεματικά, που είναι διαθέσιμα για το σκοπό αυτό, και μειωμένο (α) κατά τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη, (β) κατά το ποσό των ζημιών προηγούμενων χρήσεων, και (γ) κατά τα ποσά που επιβάλλεται να διατεθούν για το σχηματισμό αποθεματικών σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό. Τα πρόσωπα που ασκούν τον τακτικό έλεγχο της εταιρείας, εφόσον υπάρχουν, υποβάλλουν στο διοικητικό συμβούλιο έκθεση για το ύψος των κερδών αυτών»¹⁶.

7. Τέλος, εξαιρείται η απόφαση για τη διανομή κερδών ή προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση, η οποία λαμβάνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, με την προϋπόθεση ότι έχει δοθεί εξουσιοδότηση από την τακτικής ΓΣ, και είναι υποκείμενη σε δημοσίευση. Επιπλέον προϋποθέσεις είναι ότι έχει δημοσιευθεί η λογιστική κατάσταση της εταιρείας, ότι έχει υποβληθεί στη διοίκηση και ότι το προς διανομή ποσό δεν υπερβαίνει το μισό των καθαρών κερδών που προκύπτουν από αυτή.

¹⁵ Άρθρο 162, παρ. 1, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

¹⁶ Άρθρο 162, παρ. 2, Νόμος 4548/2018 Περί Ανωνύμων Εταιρειών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

«Το Διοικητικό Συμβούλιο ως όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας»

5.1 Γενικά στοιχεία

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το όργανο της ανώνυμης εταιρείας το οποίο αναλαμβάνει την εκπροσώπηση αλλά και τη διαχείρισή της. Δηλαδή, είναι το αρμόδιο όργανο για να εκπροσωπεί την εταιρεία και να αποφασίζει για κάθε πράξη η οποία αφορά τη διοίκηση, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του εταιρικού σκοπού¹⁷. Όπως ορίζει το άρθρο 77 του νόμου 4548/2018 «την εταιρεία διοικεί το διοικητικό συμβούλιο. Η διοίκηση της εταιρείας περιλαμβάνει τη διαχείριση και τη δικαστική και εξώδικη εκπροσώπησή της».

Συνεπώς, το διοικητικό συμβούλιο αποτελεί ένα εσωτερικό και παράλληλα εξωτερικό όργανο, αφού λαμβάνει αποφάσεις στο εσωτερικό της επιχείρησης και ταυτόχρονα την εκπροσωπεί προς τρίτους¹⁸. Επισημαίνεται ότι όλες οι πράξεις εκπροσώπησης συνιστούν ταυτόχρονα και πράξεις διαχείρισης, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τις πράξεις διαχείρισης, οι οποίες δεν αποτελούν πάντα και πράξεις εκπροσώπησης¹⁹.

Αν και ανήκει στις ανώτατες θέσεις ιεραρχίας της ανώνυμης εταιρείας και αποτελεί ένα από τα όργανά της, το διοικητικό συμβούλιο περιορίζεται από τις εξουσίες της γενικής συνέλευσης, όπως είδαμε και στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας εργασίας. Στην εξουσία του διοικητικού συμβουλίου δεν ανήκει η οργάνωση της εταιρείας. Για παράδειγμα, τα μέλη του ορίζονται από το καταστατικό ή από τη γενική συνέλευση, όπως και ο αριθμός αυτών. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου ένα νομικό πρόσωπο, το οποίο επιβάλλεται να εκπροσωπείται από ένα φυσικό πρόσωπο για την άσκηση των εξουσιών του ως μέλος του ΔΣ.

¹⁷ Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2010 (υπό το προϊσχύον δίκαιο) / Άρθρο 86, Νόμος 4548/2018, Περί Ανωνύμων Εταιρειών

¹⁸ Γρηγόρης Μέντης, Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, Εκδόσεις Έλλην

¹⁹ Νικόλαος Κ. Ρόκας, Εμπορικές Εταιρείες, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2018

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, η διαχειριστική εξουσία του διοικητικού συμβουλίου είναι περιορισμένη και περιορίσιμη. Με τον όρο περιορισμένη νοείται ότι δεν μπορεί να ενεργεί πράξεις εκτός εταιρικού σκοπού, ενώ με τον όρο περιορίσιμη υπογραμμίζεται ότι οι περιορισμοί μπορεί να τεθούν από τη γενική συνέλευση ή το καταστατικό²⁰.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι όργανο συλλογικό. Αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη και μέγιστο αριθμό δεκαπέντε μελών. Τα μέλη αυτά δεν σχετίζονται με τους μετόχους της εταιρείας, πολλές φορές όμως επηρεάζονται από αυτά, μέσω της δύναμης της πλειοψηφίας των μετόχων που τα διορίζει. Σκοπός των μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι να προτάσσουν τα εταιρικά συμφέροντα, κάτι που πολλές φορές δεν το πετυχαίνουν λόγω των πιέσεων που δέχονται από την επιρροή των μετόχων. Αυτό είναι ένα θέμα το οποίο κατά καιρούς έχει απασχολήσει αρκετά τους νομοθέτες.

Μέλη του διοικητικού συμβουλίου δε μπορεί να είναι οι εργαζόμενοι της εταιρείας, παρά μόνο αν επιβάλλεται στις διατάξεις του καταστατικού κάποιας συγκεκριμένης ανώνυμης εταιρείας. Σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί η γνωμοδοτικής φύσεως συμμετοχή των εργαζομένων, να συμβάλλει στην καλύτερη διαχείριση (Νόμος 1767/1988).

Μια νέα διάταξη που εισάχθηκε με το νόμο 4548/2018 ορίζει ότι σε μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες που δεν διαθέτουν μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τον διορισμό μονομελούς διοικητικού οργάνου, ή όπως αναφέρεται «συμβούλου – διαχειριστή», το οποίο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση. (άρθρο 115, παρ. 1 και 6 ν. 4548/2018). Ο σύμβουλος – διαχειριστής θα πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο. Επισημαίνεται ότι η θέσπιση του μονομελούς ΔΣ για τις μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες μπορεί να επιφέρει σημαντική ελάφρυνση σε αυτές επί των ασφαλιστικών επιβαρύνσεων, κυρίως για τις «οικογενειακές» Α.Ε., καθώς υπόχρεοι σε ασφάλιση είναι τα μέλη του ΔΣ οι οποίοι είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον²¹.

²⁰ Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

²¹ Άρθρο: «Νέα νομοθεσία για τις ΑΕ – Το Διοικητικό Συμβούλιο», Κωνσταντίνος Ιωαν. Νιφορόπουλος, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής - «ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ.», Πηγή: www.taxheaven.gr

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι όταν μιλάμε για μονομελές διοικητικό συμβούλιο, οι διατάξεις που αφορούν την πρόσκληση, τη συνεδρίαση, τη λήψη αποφάσεων καθώς και την απαρτία και πλειοψηφία δεν είναι δυνατό να εφαρμοστούν. Επιπλέον, όσον αφορά την ενημέρωση των μετόχων αυτό γίνεται από τον ίδιο το σύμβουλο – διαχειριστή, είτε κατά τη διάρκεια της γενικής συνέλευσης είτε ατομικά (άρθρο 115, παρ. 3, ν. 4548/2018).

5.2 Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και η εκλογή αυτών

Όπως προαναφέρθηκε, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τρία και με ανώτατο όριο τα δεκαπέντε άτομα. Ο αριθμός των μελών ορίζεται στο καταστατικό της εταιρείας ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης. Στην περίπτωση που κάποιο από τα μέλη είναι νομικό πρόσωπο εκπροσωπούμενο από ένα φυσικό πρόσωπο, ο διορισμός αυτού θα πρέπει να δημοσιευτεί στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) εντός 15 ημερών, διαφορετικά θεωρείται πως το μέλος παραιτήθηκε από τη θέση του. Το οριζόμενο φυσικό πρόσωπο είναι εις ολόκληρο συνυπεύθυνο με το νομικό πρόσωπο για την ασκούμενη εταιρική διαχείριση (άρθρο 77, παρ. 4). Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 86 του νόμου 4548/2018, εάν το φυσικό πρόσωπο που εκπροσωπεί το νομικό δεν έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα δεν μπορεί να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου. Επίσης, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν χρειάζεται να είναι και μέτοχοι της εταιρείας.

Όσον αφορά τον τρόπο εκλογής των μελών του διοικητικού συμβουλίου, όπως αναφέραμε ανωτέρω τα μέλη του πρώτου ΔΣ ορίζονται από το καταστατικό. Την ίδια στιγμή διορίζονται και ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος, ο Διευθύνων ή Εντεταλμένος Σύμβουλος και πρόσωπα που έχουν άλλες αρμοδιότητες. Εάν ο χρόνος παραμονής του πρώτου διοικητικού συμβουλίου δεν ορίζεται ρητά στο καταστατικό τότε θεωρείται πως είναι μέχρι την πρώτη τακτική γενική συνέλευση της εταιρείας. Επίσης, τα μέλη του ΔΣ μπορεί να εκλέξει και η γενική συνέλευση, κάτι που υπάγεται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, ή οι μέτοχοι. Στην τελευταία περίπτωση, οι μέτοχοι δεν έχουν το δικαίωμα να ορίσουν άλλα μέλη του ΔΣ.

Το καταστατικό επίσης μπορεί να ορίζει την εκλογή μελών από καταλόγους, σύμφωνα με το άρθρο 80 του νόμου 4548/2018 ή αν δεν ορίζεται μπορεί να εισαχθεί η δυνατότητα αυτή ή αντίστοιχα αν καταργηθεί έπειτα από απόφαση της γενικής συνέλευσης η οποία λαμβάνεται με απλή απαρτία και

πλειοψηφία, εκτός αν κάτι άλλο ορίζεται από το καταστατικό. Η εκλογή μελών από καταλόγους λειτουργεί ως εξής, αφού εκλεγεί ο κατάλογος με τις περισσότερες ψήφους τότε από αυτόν εκλέγονται είτε τα μέλη που έχουν συγκεντρώσει τις περισσότερες ψήφους είτε με σειρά προτεραιότητας. Αν υπάρχουν κλάσματα τότε η ψήφοι συγκαταλέγονται στον κατάλογο με τις περισσότερες ψήφους. Όσα άτομα δεν εκλεγούν ως μέλη ΔΣ θεωρούνται επιλαχόντες και σε περίπτωση ανάγκης μπορούν να αναλάβουν τη θέση του αναπληρωματικού.

Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι για να θεωρήσουμε ένα πρόσωπο ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ανώνυμης εταιρείας, δεν αρκεί μόνο η εκλογή του, αλλά θα πρέπει και το ίδιο το πρόσωπο να αποδεχτεί την εκλογή του ρητά ή σιωπηρά.

Τέλος, η έναρξη και η διάρκεια της θητείας του μέλους ΔΣ θα πρέπει να ορίζεται με ακρίβεια στο καταστατικό της εταιρείας. Η έναρξη της θητείας ορίζεται από τη στιγμή που το μέλος εκλέγεται ή διορίζεται. Το χρονικό αυτό όριο δε θα πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεπερνάει τα έξι έτη. Μόνο στην περίπτωση που η παραμονή του μέλους κρίνεται απαραίτητη μπορεί να ξεπεράσει αυτή τη διορία των έξι ετών μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση, η οποία πλέον θα έχει το δικαίωμα να προβεί στην εκλογή νέων μελών. Εάν ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου αποφασίσει να εγκαταλείψει τη θέση του νωρίτερα, τότε τη θέση του αναλαμβάνει ένα από τα εκλεγμένα αναπληρωματικά μέλη, η θητεία του οποίου θα ισχύει μέχρι την χρονική στιγμή που είχε οριστεί η θητεία εκείνου που αντικαθιστά.

5.3 Ο διορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Υπάρχουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες ένα μέλος ΔΣ μπορεί να διοριστεί, χωρίς να χρειάζεται να εκλεγεί από τη γενική συνέλευση. Αυτές είναι:

α) Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στην περίπτωση του πρώτου διοικητικού συμβουλίου το οποίο ορίζεται από το καταστατικό, μπορούν να διοριστούν τα μέλη του ΔΣ καθώς και ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος, ο διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος και πρόσωπα με άλλη ιδιότητα και αρμοδιότητες.

β) Με δικαστική απόφαση, εφόσον:

- όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου έχουν χάσει την ιδιότητά τους
- όλα τα εναπομείναντα μέλη δεν συγκαλούν γενική συνέλευση για εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου
- η γενική συνέλευση δεν εκλέγει νέο μέλος ΔΣ
- όταν το καταστατικό δεν έχει ορίσει το πρώτο ΔΣ και η καθολική γενική συνέλευση δεν συνέρχεται για να προβεί στην εκλογή των μελών του.

Γενικά, η προσφυγή σε δικαστική απόφαση για τον διορισμό των μελών ΔΣ θα πρέπει να γίνεται σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν δεν υπάρχει απολύτως καμία άλλη λύση.

γ) Από το ίδιο το ΔΣ, εφόσον ισχύουν τα ακόλουθα:

- Πρόκειται για τον διορισμό προσωρινών συμβούλων
- Τα εναπομείναντα μέλη ΔΣ είναι τρία, δηλαδή το ελάχιστο ορισθέν όριο
- Δεν υπάρχουν εκλεγμένα αναπληρωματικά μέλη

Ο διορισμός των εν λόγω μελών θα ισχύει μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση, η οποία μπορεί να εκλέξει νέα.

δ) Από έναν ή περισσότερους μετόχους, εφόσον το καταστατικό το ορίζει καθώς και τις προϋποθέσεις άσκησης του σχετικού δικαιώματος. Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 79 του νόμου 4548/2018, το δικαίωμα αυτό που δίνεται στους μετόχους, δηλαδή του απευθείας διορισμού μελών ΔΣ, θα πρέπει να διαφυλάσσει την αναλογική του ισχύ, με την έννοια ότι θα πρέπει να διαφυλάσσεται η αρχική αναλογία στα δικαιώματα διορισμού των μελών εκ μέρους των μετόχων. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, ο διορισμός των νέων μελών δεν μπορεί να ξεπερνά τα 2/5 του συνόλου αυτών. Τα διοριζόμενα μέλη, μπορούν να ανακαλούνται οποιαδήποτε στιγμή από τους μετόχους οι οποίοι τα διόρισαν ή και να αντικαθίστανται.

ε) Τέλος, εάν ο διορισμός αφορά ειδικό εκπρόσωπο της εταιρείας, γίνεται επίσης με δικαστική απόφαση. Ο ειδικός αυτός εκπρόσωπος αναλαμβάνει να εκπροσωπήσει τα συμφέροντα της εταιρείας σε δικαστικό αγώνα, τα οποία τέθηκαν σε κίνδυνο λόγω της κακής διαχείρισης των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Ο διορισμός του ειδικού αυτού εκπροσώπου ζητείται από την πλειοψηφία των μετόχων, όταν τα λοιπά μέλη δεν έχουν ανταποκριθεί στην άσκηση δίωξης που έγινε εναντίον τους.

5.4 Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών ΔΣ

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου αποτελούν το συλλογικό όργανο της διοίκησης της ανώνυμης εταιρείας. *Η θέση τους στο ΔΣ υποστηρίζεται ενοχικά, βασίζεται δηλαδή σε ενοχικού δικαίου διατάξεις, γιατί αυτές συνδέουν την ελεύθερη βούληση του μέλους με το έννομο αποτέλεσμα. Την αναλαμβανόμενη, δηλαδή, έναντι της εταιρείας υποχρέωση του αποδεχόμενου την εκλογή του ή τον διορισμό του μέλους, για πράξη, παράλειψη ή ανοχή²².*

Ως μέλη του διοικητικού αυτού οργάνου της εταιρείας, η σχέση τους διέπεται τόσο από δικαιώματα όσο και από υποχρεώσεις. Ξεκινώντας, θα αναφερθούμε στο δικαίωμα της αμοιβής, που θεωρείται από τα πιο σημαντικά, για τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους. Η αμοιβή των μελών του διοικητικού συμβουλίου καταβάλλεται από την εταιρεία και το ύψος των αμοιβών ορίζεται στο καταστατικό της. Μόνο η γενική συνέλευση μπορεί να δώσει έγκριση με απόφασή της για να δοθεί αμοιβή σε μέλος ΔΣ η οποία δεν αναφέρεται στο καταστατικό.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται αμοιβή για έξοδα παράστασης στις συνελεύσεις της εταιρείας, για δαπάνες παραμονής εκτός έδρας, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δαπάνη προέκυψε από την συμμετοχή τους στην διεξαγωγή υποθέσεων της εταιρείας.

Επιπλέον, δικαιούνται αμοιβή η οποία προκύπτει από τη συμμετοχή τους στα κέρδη της εταιρείας για την εκάστοτε χρηματοοικονομική χρήση. Η αμοιβή προσδιορίζεται ως το ποσό που απομένει όταν αφαιρεθούν από τα κέρδη της χρήσης οι κρατήσεις που αφορούν το σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού και το ποσό που αντιστοιχεί στο πρώτο μέρος.

Το ύψος των ποσών της αμοιβής των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από τη γενική συνέλευση και στην περίπτωση των εταιρειών που οι μετοχές τους είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα πολιτική αποδοχών. Επιτρέπεται, επίσης, και η προκαταβολή της αμοιβής των μελών για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί

²² Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση, στην οποία και αναμένεται να δοθεί η έγκριση της εν λόγω προκαταβολής.

Εκτός όμως από το δικαίωμα στην αμοιβή, τα μέλη του ΔΣ έχουν και το δικαίωμα στην πληροφόρηση για θέματα που αφορούν την εταιρεία. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη διάταξη για αυτό το δικαίωμα, προκύπτει όμως από τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το διοικητικό συμβούλιο σαν όργανο. Σε κάθε συνεδρίαση τα μέλη θα πρέπει να ενημερώνονται για όλα τα θέματα λεπτομερώς έτσι ώστε να μπορέσουν να συντελέσουν στην απόφαση που θα λάβει ως όργανο.

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις των μελών ΔΣ αυτές αναφέρονται κατά κύριο λόγο στο άρθρο 97 του νόμου 4548/2018 και είναι οι ακόλουθες:

α) Υποχρέωση εχεμύθειας. Απαγορεύεται ρητά στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου να διαρρεύσει οποιαδήποτε απόρρητη πληροφορία τυχόν έχουν στη διάθεσή του και η οποία αφορά εταιρικές υποθέσεις. Φυσικά, η παραβίαση εχεμύθειας δεν ισχύει όταν η πληροφόρηση γνωστοποιείται στη γενική συνέλευση, ούτε όταν σκοπεύει στο συμφέρον της εταιρείας. Παραβιάζεται η υποχρέωση εχεμύθειας μόνο όταν ο σκοπός της αποκάλυψης οποιασδήποτε πληροφορίας είναι να βλάψει την εταιρεία. Μάλιστα, το μέλος το οποίο προκάλεσε τη ζημία με την αποκάλυψη της εν λόγω πληροφορίας υπόκειται σε υποχρέωση αποζημίωσης προς την εταιρεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί αδικοπραξίας²³.

β) Η υποχρέωση πίστης προς την εταιρεία. Θα μπορούσε κανείς να πει ότι η υποχρέωση αυτή πηγάζει από την σχέση εμπιστοσύνης του διοικητικού συμβουλίου με τους μετόχους της εταιρείας, οι οποίοι ουσιαστικά έχουν διαθέσει στα μέλη του τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει όχι μόνο να διαχειρίζονται την “ξένη” αυτή περιουσία, αλλά και να έχουν ως στόχο την επαύξησή της. Ειδικότερα, η υποχρέωση πίστης ή αλλιώς «Duty of loyalty», επιβάλλει στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου να αποφεύγουν να προάγουν

²³ Άρθρο 914, Αστικός Κώδικας

τα προσωπικά τους (ατομικά) συμφέροντα εις βάρος του εταιρικού συμφέροντος.

γ) Σύμφωνα με τα ανωτέρω, στη βάση της υποχρέωσης πίστωσης προς την εταιρεία, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου οφείλουν να παραλείπουν πράξεις ανταγωνισμού. Πιο αναλυτικά, τα μέλη του ΔΣ δεν επιτρέπεται να προβούν σε πράξεις οι οποίες υπάγονται στους σκοπούς της εταιρείας για ίδιο λογαριασμό, είτε ενεργώντας προσωπικά είτε συμμετέχοντας ως ομόρρυθμα μέλη προσωπικής εμπορικής εταιρείας ή ως μέτοχοι ή εταίροι οποιασδήποτε άλλης εταιρείας η οποία επιδιώκει τους ίδιους σκοπούς με την ανώνυμη εταιρεία στην οποία συμμετέχουν ως μέλη ΔΣ²⁴.

5.5 Οι ευθύνες των μελών του διοικητικού συμβουλίου

Η ευθύνη που φέρει κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου έναντι της ανώνυμης εταιρείας αναλύεται στο άρθρο 102 του νόμου 4548/2018. Η ευθύνη των μελών αφορά τις πράξεις ή παραλείψεις τους εκ των οποίων η εταιρεία υπέστη ζημία και οι οποίες συνιστούν πράξη ή παράβαση των καθηκόντων τους.

Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου ευθύνεται για κάθε πταίσμα του κατά την διαχείριση της εταιρείας. Το πταίσμα αυτό αφορά τη μη εκπλήρωση του χρέους του και των υποχρεώσεων, τις οποίες αναφέραμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, καθώς και για κάθε αδικοπραξία που τυχόν έχει εκτελέσει κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 102 του νόμου 4548/2018, όμως, εάν το μέλος του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να αποδείξει ότι *κατά την άσκηση των καθηκόντων αυτών κατέβαλε την επιμέλεια συνετού επιχειρηματία που δραστηριοποιείται υπό παρόμοιες συνθήκες*, τότε απαλλάσσεται από την ευθύνη της αδικοπραξίας. Επιπλέον, το μέλος δε φέρει ευθύνη αν μπορεί να αποδείξει ότι η πράξη την οποία ενήργησε ήταν υπό τη σύννομη απόφαση της γενικής συνέλευσης. *Επίσης, το δικαστήριο μπορεί να θεωρήσει ότι δεν υφίσταται ευθύνη προκειμένου για πράξεις ή παραλείψεις που στηρίζονται σε εισήγηση ή γνώμη*

²⁴ Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

ανεξάρτητου οργάνου ή επιτροπής, που λειτουργεί στην εταιρεία σύμφωνα με το νόμο²⁵.

Σύμφωνα, λοιπόν με τα παραπάνω το μέλος ή τα μέλη φέρουν αστική ευθύνη έναντι της εταιρείας, για πράξεις ή παραλείψεις των συμβατικών υποχρεώσεών τους και με βάση τη νομοθεσία και τον Αστικό Κώδικα (ΑΚ 382, ΑΚ 914) η εταιρεία έχει αξίωση κατά του μέλους ή των μελών να ζητήσει αποζημίωση για τη ζημία στην οποία υποβλήθηκε. Σε αυτή την περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί υπό προϋποθέσεις να επιμερίσει την ευθύνη ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέλη, ανάλογα και με τη βαρύτητα της πράξης.

Τα μέλη, επιπλέον, έχουν διοικητική ευθύνη η οποία συνεπάγεται από κυρώσεις σε περίπτωση παράβασής της, οι οποίες προβλέπονται κυρίως σε περιπτώσεις παράβασης της υποχρέωσης για δημοσίευση των στοιχείων που αφορούν την εταιρεία στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου (άρθρο 181, ν.4548/2018).

Τέλος, υπάρχει και η ποινική ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου η οποία αφορά σε θέματα εργατικού, ασφαλιστικού, ποινικού, φορολογικού και εμπορικού δικαίου. Παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων είναι η μη έγκαιρη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών που η εταιρεία υποχρεούται να αποδώσει στον αντίστοιχο φορέα ως εργοδότρια, η σύνταξη ή έγκριση παράνομων ή ψευδών χρηματοοικονομικών καταστάσεων εις γνώσιν τους, η ψευδής δήλωση προς το κοινό για την κατάσταση των κεφαλαίων της εταιρείας με σκοπό να τους ωθήσει σε αγορά μετοχών αυτής κ.α.

Σε περίπτωση που υπάρχει αξίωση της εταιρείας κατά μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, μπορεί να ζητηθεί απαλλαγή από αυτά με απόφαση του ΔΣ μετά την πάροδο δύο ετών αφού πρώτα έχει δοθεί η έγκριση με απόφαση της γενικής συνέλευσης, εφόσον δεν αντιτίθεται σε αυτή το 1/10 του εκπροσωπούμενου μετοχικού κεφαλαίου σε αυτή. Εάν δε ζητηθεί απαλλαγή κατά της αξίωσης, μετά την πάροδο τριών χρόνων υπάρχει η δυνατότητα και να παραγραφεί.

²⁵ Άρθρο 102, παράγραφος 4, Νόμος 4548/2018 Περί Ανωνύμων Εταιρειών

5.6 Συγκρότηση, σύγκληση και λήψη αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου

Για να λειτουργήσει σωστά και νόμιμα, το διοικητικό συμβούλιο, και να επιτελέσει το έργο για το οποίο προορίζεται ως ένα συλλογικό όργανο το οποίο εκφράζει τη βούληση της εταιρείας, θα πρέπει πρώτα να ακολουθήσει συγκεκριμένες διαδικασίες οι οποίες αφορούν την συγκρότηση, τη σύγκληση αλλά και τη λήψη αποφάσεων και διαχειριστικών ενεργειών.

Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, μετά την εκλογή τους πρέπει να αποφασίσουν για τον Πρόεδρο του ΔΣ, τον αναπληρωτή του, καθώς και για τα υπόλοιπα μέλη με παρόμοια καθήκοντα. Γίνεται λοιπόν συνεδρίαση με σκοπό την εκλογή Προέδρου και αναπληρωτή προέδρου, αντιπροέδρου, διευθύνοντα σύμβουλου και γραμματέα. Η εκλογή των προαναφερόμενων γίνεται πάντα με βάση τα όσα προβλέπονται από το καταστατικό της εταιρείας. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής το διοικητικό συμβούλιο έχει πλέον συγκροτηθεί σε σώμα.

Μέχρι την εκλογή του Προέδρου, τα καθήκοντά του μπορεί να αναλάβει το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που είναι και μέτοχος και κατέχει το μεγαλύτερο αριθμό μετοχών με δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση. Επίσης, ο Πρόεδρος και ο αναπληρωτής του μπορούν να αντικατασταθούν οποιαδήποτε στιγμή, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

Προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία στην άσκηση της διοίκησης της εταιρείας, το διοικητικό συμβούλιο ορίζει και εξουσιοδοτεί ένα ή περισσότερα μέλη του τα οποία επιφορτίζονται με την άσκηση της, ενεργώντας για λογαριασμό της. τα μέλη αυτά, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, ονομάζονται διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι. Τα μέλη που ορίζονται ως διευθύνοντες σύμβουλοι είναι υποχρεωτικό να προέρχονται από το διοικητικό συμβούλιο. Μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει η πιθανότητα ο Πρόεδρος του ΔΣ και ο Διευθύνοντας Σύμβουλος να είναι το ίδιο πρόσωπο.

Αναφορικά με τη σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου, αυτό συγκαλείται προκειμένου να συνεδριάσει και να αποφασίσει για θέματα της αρμοδιότητάς του όταν ο νόμος, το καταστατικό ή οι ανάγκες της εταιρείας το

απαιτούν²⁶. Το διαθέτον νόμιμη σύνθεση ΔΣ²⁷ συγκαλείται από τον πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του. Η πρόσκληση γνωστοποιείται τουλάχιστον δύο ημέρες πριν από τη συνεδρίαση και τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν, αν η συνεδρίαση λάβει χώρα εκτός της έδρας της εταιρείας. Σε κάθε περίπτωση, η συνεδρίαση θα θεωρηθεί έγκυρη μόνο εάν παρευρίσκονται σε αυτή όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Μάλιστα, πλέον βάση του άρθρου 90 παρ. 4 και 5 του νόμου 45458/2018, μπορούν όλα ή ορισμένα από τα μέλη να παρευρεθούν στην συνεδρίαση μέσω τηλεδιάσκεψης, είτε γιατί ο τόπος κατοικίας τους βρίσκεται σε διαφορετική χώρα είτε για λόγους ασθένειας ή αναπηρίας. Στην πρόσκληση είναι υποχρεωτικό να αναφέρονται όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος που λάβει χώρα η συνεδρίαση.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να παρευρεθούν, εκτός από τα μέλη του, και άλλα πρόσωπα τα οποία όμως δεν έχουν τη δυνατότητα να ψηφίσουν. Λόγω αυτού, πολλές φορές ενισχύεται η παρουσία αντιπροσώπων των εργαζομένων.

Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να ζητήσουν να κληθεί από τον πρόεδρο για συνεδρίαση και δύο από τα μέλη του για συγκεκριμένο θέμα και η συνεδρίαση θα πρέπει να λάβει χώρα εντός επτά ημερών από την αίτησή τους. Σε περίπτωση αδράνειας, τα μέλη αυτά μπορούν να συγκαλέσουν μόνα τους τα υπόλοιπα μέλη εντός πέντε επιπλέον ημερών. Για εταιρείες εισηγμένες δύναται να υπάρχουν διαφορετικές διατυπώσεις στο καταστατικό τους σχετικά με τη σύγκληση από τις υπόλοιπες ανώνυμες εταιρείες.

Για τη λήψη απόφασης, αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση επί των θεμάτων ημερήσιας διάταξης, απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία των παρευρισκόμενων ή αντιπροσωπευόμενων στη συνεδρίαση μελών, εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά από το καταστατικό της εταιρείας. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψήφος του προέδρου δεν υπερισχύει. Επίσης, αν δεν έχουν τηρηθεί όλα τα ανωτέρω όσον αφορά τη σύγκληση και συγκρότηση του ΔΣ μπορεί να υπογραφεί ένα σχετικό παραστατικό από όλα τα μέλη ή τους αντιπροσώπους τους για τη λήψη μιας απόφασης χωρίς συνεδρίαση, με την προϋπόθεση ότι

²⁶ Άρθρο 91, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

²⁷ Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018

όλα τα μέλη θα έχουν συμφωνήσει. Σε μια τέτοια περίπτωση, το άρθρο 94 προβλέπει ότι τα μέλη μπορούν να υπογράψουν με τη χρήση ηλεκτρονικών μηνυμάτων εφόσον αυτό προβλέπεται στο καταστατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

«Οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου»

6.1 Εισαγωγή

Έχουμε ήδη αναφέρει ότι το διοικητικό συμβούλιο είναι το όργανο εκπροσώπησης και διαχείρισης της ανώνυμης εταιρείας και έχει ως απώτερο σκοπό την επίτευξη των εταιρικών της στόχων. Οι έννοιες της διαχείρισης και της εκπροσώπησης έχουν όμως ουσιώδης διάκριση, νομικής κυρίως φύσης λόγω της έκτασης αλλά και των έννομων συνεπειών που απορρέουν από αυτές.

Η διαχείριση αφορά τις εσωτερικές σχέσεις του διαχειριστικού οργάνου με την εταιρεία και τις εξουσίες που παραχωρούνται από αυτή στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου από το καταστατικό και την γενική συνέλευση για την επίτευξη των σκοπών της. Σύμφωνα με το άρθρο 86, παρ. 1 *«Το ΔΣ είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη, που αφορά τη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της».*

Η εκπροσώπηση αφορά τις εξουσίες που δίνονται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για την σχέση της με εξωτερικούς παράγοντες και τη δέσμευση της εταιρείας έναντι τρίτων ενεργώντας για λογαριασμό της και εκπληρώνοντας τις υποχρεώσεις της προς αυτούς. Σύμφωνα με το άρθρο 77, παρ. 1 *«την εταιρεία διοικεί το διοικητικό συμβούλιο. Η διοίκηση της εταιρείας περιλαμβάνει τη διαχείριση και τη δικαστική και εξώδικη εκπροσώπησή της. με την επιφύλαξη του άρθρου 87, το διοικητικό συμβούλιο ενεργεί συλλογικά».*

Αναλύοντας τις παραπάνω έννοιες, ως διοίκηση νοείται κάθε πράξη διαχείρισης των υποθέσεων που αφορούν την εταιρεία και την περιουσία της, ενώ διαχείριση νοείται κάθε πράξη η οποία αποβλέπει στην επίτευξη του σκοπού της εταιρείας. Με άλλα λόγια, η διαχείριση εμπεριέχει και την έννοια της εκπροσώπησης, καθώς για την επίτευξη αυτού του σκοπού θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα τα μέσα που έχει η εταιρεία για την εσωτερική αλλά και εξωτερική λειτουργία της. Εμπεριέχει, λοιπόν, και την αλληλεπίδρασή της με τρίτους.

Όσον αφορά τη συλλογικότητα, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι με την έννοια αυτή δεν νοείται αναγκαστικά η σύμπραξη όλων των μελών του

διοικητικού συμβουλίου για τη λήψη μιας απόφασης. Η συλλογικότητα αναφέρεται στο γεγονός ότι για την έγκυρη λήψη μιας απόφασης απαιτείται η συμμετοχή και η ψήφος – απαρτία και πλειοψηφία - όλων των μελών τα οποία παρευρίσκονται στην κάθε ξεχωριστή συνεδρίαση που γίνεται. Αν σκοπός της συνέλευσης που έχει συγκληθεί είναι μια διαχειριστική πράξη και όχι λήψη απόφασης, τότε απαιτείται μόνο ο αριθμός των μελών για τον σχηματισμό απαρτίας.

6.2 Αποκλειστική αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναφέραμε τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου οι οποίες απορρέουν από τις δύο βασικότερες εξουσίες του, της διαχείρισης και την εκπροσώπησης. Στο παρόν κεφάλαιο θα αναφερθούμε στις αρμοδιότητες για τις οποίες το διοικητικό συμβούλιο είναι το μόνο αρμόδιο να αποφασίσει.

Ξεκινώντας, το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίσει για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του νόμου 4548/2018, με απόφαση έκδοσης ομολογιακού δανείου με μετατρέψιμες ομολογίες. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει τους όρους του δανείου εξουσιοδοτώντας ένα ή περισσότερα μέλη του, αλλά δεν μπορεί να καθορίσει το ύψος του δανείου όπως και την κατηγορία του.

Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι κυρίως σε εταιρείας μεσαίου και μεγάλου μεγέθους λόγω της αποτελεσματικής λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου, γίνεται ευρεία χρήση της δυνατότητας ανάθεσης αρμοδιοτήτων και εξουσιών του είτε σε ορισμένα μέλη του είτε σε τρίτα πρόσωπα, καθώς το ΔΣ συλλογικά ασχολείται περισσότερο με τη χάραξη των κατευθυντήριων γραμμών της δράσης και της πολιτικής της εταιρείας και λιγότερο με θέματα καθημερινής διαχείρισης. Η αποστολή αυτή ανατίθεται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που είναι επιφορτισμένα με τη διοίκηση της εταιρείας, καθώς επίσης και σε ανώτερα στελέχη της εταιρείας²⁸.

²⁸ Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010 (υπό το προϊσχύον δίκαιο)

Δεύτερη αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου είναι η κατάρτιση και έγκριση της συνολικής και μακροπρόθεσμης στρατηγικής και των επιχειρησιακών στόχων της εταιρείας. Η στρατηγική αυτή μπορεί να αφορά την επέκταση της εταιρείας με την ίδρυση θυγατρικών εταιρειών, τη συμμετοχή της εταιρείας σε άλλες, εντός ή εκτός Ελλάδας, όπως και την ίδρυση υποκαταστημάτων ή τη δημιουργία γραφείων, εντός και εκτός Ελλάδας.

Ο στρατηγικός ρόλος του διοικητικού συμβουλίου, επίσης, αποτυπώνεται και στη νομοθεσία σε ορισμένες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, σε ειδικές κατηγορίες εταιρειών, όπως είναι τα πιστωτικά ιδρύματα, το διοικητικό συμβούλιο έχει την ευθύνη για τον στρατηγικό προσανατολισμό του ιδρύματος, την αξιολόγησή του και την υιοθέτηση κατάλληλων πολιτικών οι οποίες έχουν ως στόχο την αποτελεσματική οργάνωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αυτών²⁹.

Τέταρτη αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87 παρ. 1 και 2 του ν.4548/2018, ο διορισμός ατόμων, εκτός των μελών του, τα οποία θα είναι υπεύθυνα για τον εσωτερικό έλεγχο της εταιρείας. Τα άτομα αυτά με τη σειρά τους μπορούν να αναθέτουν την άσκηση των καθηκόντων τους σε τρίτα άτομα, εφόσον όμως αυτό δεν απαγορεύεται από το καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας. Για να δοθεί η εν λόγω δυνατότητα στους αρμοδίους για τον εσωτερικό έλεγχο της εταιρείας θα πρέπει να υπάρχει αντίστοιχη απόφαση από το διοικητικό συμβούλιο.

Το ίδιο άρθρο δίνει στο διοικητικό συμβούλιο, επίσης, τη δυνατότητα εκλογής εκτελεστικής επιτροπής. Για τις εισηγμένες η εκλογή εκτελεστικής επιτροπής ήταν πάντα υποχρεωτική, ενώ για τις υπόλοιπες ανώνυμες εταιρείες προαιρετική. Η διάκριση αυτή των μελών του ΔΣ σε εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα επήλθε με το νόμο 3016/2012 ο οποίος είχε ως στόχο με την εφαρμογή αυτής της νέας διάταξης, την διασφάλιση της διαφάνειας στον τρόπο άσκησης της διοίκησης. Τα εκτελεστικά μέλη είναι εκείνα τα οποία ασχολούνται με θέματα διοίκησης της εταιρείας, ενώ τα μη εκτελεστικά είναι επιφορτισμένα με την προαγωγή όλων των ζητημάτων της εταιρείας.

²⁹ Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010 (υπό το προϊσχύον δίκαιο)

Πέμπτον, το διοικητικό συμβούλιο είναι επίσης αρμόδιο για την δέσμευση της εταιρείας έναντι τρίτων από πράξεις εκπροσώπησης. «Για κάθε πράξη εκπροσώπησης της εταιρείας αρκεί η υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου της υπό την εταιρική επωνυμία, το όνομά του και η περιγραφή της ιδιότητάς του. Χρήση εταιρικής σφραγίδας δεν απαιτείται.»³⁰.

Έκτον, αναφορικά με τις επιδόσεις δικαστικών και εξώδικων εγγράφων και γενικότερα την δήλωση της βούλησης προς την Ανώνυμη Εταιρεία από τρίτους, αυτές υποχρεωτικά δίδονται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και μάλιστα στο μέλος το οποίο είναι επιφορτισμένο με την εξουσία εκπροσώπησης. Η αρμοδιότητα αυτή προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 77 παρ. 1 του νόμου 4548/2018 η οποία ορίζει ότι το διοικητικό συμβούλιο διαχειρίζεται και εκπροσωπεί την ανώνυμη εταιρεία δικαστικά και εξώδικα.

³⁰ Άρθρο 88, Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

«Ο νέος νόμος 4548/2018 (πρώην 2190/1920)»

7.1 Οι σημαντικότερες αλλαγές του νόμου 4548/2018

- Η σημαντικότερη αλλαγή που φέρνει ο νέος νόμος, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 01/01/2019 και αντικατέστησε τον νόμο 2190/1920 είναι η κατάργηση της δυνατότητας έκδοσης ανώνυμων μετοχών. Επιπλέον, επιβάλλει την ονομαστικοποίηση όσων ανώνυμων μετοχών εκδόθηκαν στα πλαίσια του προϊσχύοντα νόμου.
- Ο όρος «ετήσιες οικονομικές καταστάσεις» αντικαθίσταται από τον όρο «ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις».
- Σχετικά με τη σύσταση της εταιρείας ο νέος νόμος επιτρέπει να γίνεται με ιδιωτικό έγγραφο και όχι μόνο με δημόσιο έγγραφο, όπως ανέφερε το άρθρο 4 του νόμου 2190/1920, με την προϋπόθεση ότι υιοθετείται πρότυπο καταστατικό από το Υπουργείο Ανάπτυξης. Επιπλέον, δεν απαιτείται έγκριση του καταστατικού από τη Διοίκηση, εκτός αν αυτό ορίζεται ρητά από το νόμο.
- Με το άρθρο 6 του ν. 4548/2018 προστίθεται η δυνατότητα, η επωνυμία της ανώνυμης εταιρείας να είναι φανταστική ή domain name και να αποδίδεται είτε ολόκληρη ή μερικώς με λατινικούς χαρακτήρες.
- Η διάρκεια της εταιρείας πλέον παύει να είναι μόνο ορισμένη και δίνεται η επιλογή της εταιρείας αορίστου χρόνου (άρθρο 8, παρ. 1). Η «απεριόριστη» αυτή διάρκεια της εταιρείας, απαλλάσσει τους μετόχους από τη μέριμνα για την παράταση της διάρκειας της εταιρείας κατά την ημερομηνία λήξης της.
- Πολύ σημαντική αλλαγή επίσης είναι το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας, το οποίο ορίζεται σε €25.000 από €24.000 και εφαρμόζεται από την 01/01/2020 και θα πρέπει να καταβάλλεται ολοσχερώς κατά τη σύστασή της. Όσες εταιρείες είχαν ιδρυθεί με μικρότερο κεφάλαιο είναι υποχρεωμένες να το αναπροσαρμόσουν μέχρι την 31/12/2019.

Για τη διαδικασία της ονομαστικοποίησης των ανώνυμων μετοχών θα πρέπει αρχικά να δημιουργηθεί ένα βιβλίο μετοχών, το οποίο δύναται να

είναι και σε ηλεκτρονική μορφή, στο οποίο θα καταγράφονται τα στοιχεία όλων των κατόχων μετοχών και τα δικαιώματά τους. Για την καταγραφή τους, θα πρέπει να προβεί σε ανακοίνωση της διαδικασίας έτσι ώστε ο καθένας να αποστείλει τα στοιχεία του σε αυτή.

- Στην περίπτωση εισφοράς σε είδος, τόσο κατά τη σύσταση όσο και κατά την αύξηση κεφαλαίου, η αποτίμηση των στοιχείων γίνεται πλέον από δύο ορκωτούς ελεγκτές ή από ελεγκτική εταιρεία ή από δύο ανεξάρτητους από την εταιρεία εκτιμητές. Δεν ισχύει δηλαδή πλέον η επιτροπή του άρθρου 9 του νόμου 2190/1920.
- Εφαρμόζεται η επιβολή τόκων για την εκπρόθεσμη καταβολή του κεφαλαίου. Είναι δυνατό να εφαρμοστούν και περαιτέρω κυρώσεις εάν αυτό ορίζεται στο καταστατικό.
- Η καταβολή του κεφαλαίου, είτε του αρχικού είτε τυχόν αυξήσεων αυτού, γίνεται υποχρεωτικά με κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό ο οποίος τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα της Ελλάδας ή άλλης ευρωπαϊκής χώρας.
- Σχετικά με την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, η προθεσμία αλλάζει σε 14 ημέρες, αντί των 15 που ίσχυαν έως σήμερα. Για την έκτακτη αύξηση του ΜΚ απαιτείται η τροποποίηση του καταστατικού, όχι όμως η έγκριση της Περιφέρειας ή του Υπουργείου Ανάπτυξης, όπως ίσχυε. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αυξήσει το ΜΚ στο τριπλάσιο του αρχικού ενώ η Γενική Συνέλευση στο οκταπλάσιο.
- Στην περίπτωση της μείωσης κεφαλαίου προστίθεται με το νέο νόμο η υποχρέωση ανάρτησης στην διαδικτυακή σελίδα της εταιρείας η σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Σχετικά με την περίοδο που προβλεπόταν για την προβολή αντιρρήσεων από τους μετόχους μειώνεται από 60 ημέρες σε 40. Επιπλέον, σε περίπτωση που υπάρχουν ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις των δανειστών σε βάρος της εταιρείας δίνεται πλέον η δυνατότητα διακανονισμού, σε αντίθεση με τον προηγούμενο νόμο ο οποίος προέβλεπε την πλήρη ικανοποίηση των δανειστών ως προς τις οφειλές.
- Σημαντική αλλαγή γίνεται και στην κατώτατη ονομαστική τιμή των μετοχών, οι οποίες ξεκινούν από την τιμή των €0,04 αντί των €0,30 που ίσχυε. Επίσης, μετοχές οι οποίες ανήκουν σε διαφορετικές σειρές ή κατηγορίες δύναται να έχουν διαφορετική ονομαστική αξία.

- Οι προσωρινοί τίτλοι του άρθρου 8β παρ. 3 Ν. 2190/1920 καταργούνται.
- Εκτός από τις μετοχές και ομολογίες, ο νόμος 4548/2018 στο άρθρο 33, παρ.1 προβλέπει και την έκδοση τίτλων κτήσης μετοχών, ιδρυτικών και άλλων τίτλων οι οποίοι προβλέπονται από ειδικές διατάξεις. Το ίδιο άρθρο προβλέπει, επίσης, ότι η εταιρεία μπορεί να εκδίδει τίτλους της ίδιας κατηγορίας σε διαδοχικές στο χρόνο σειρές.
- Οι προνομιούχες μετοχές μπορούν να εκδοθούν και ως μετατρέψιμες σε άλλο προνόμιο ή και με περιορισμένο δικαίωμα ψήφου σε ορισμένα ζητήματα, καθώς επίσης δεν επιτρέπεται πολλαπλό δικαίωμα ψήφου. Τα προνόμια που έχουν οι κάτοχοι των προνομιούχων μετοχών παραμένουν σταθερά για το διάστημα της εταιρικής χρήσης.
- Σε περίπτωση θανάτου, κατάσχεσης, πτώχευσης του μετόχου, το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι οι μετοχές του εξαγοράζονται από πρόσωπο που υποδεικνύει η εταιρεία αντί πλήρους τιμήματος που ορίζει το δικαστήριο (αρ. 43 παρ. 4).
- Η δωρεάν διάθεση μετοχών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και το προσωπικό, η οποία είχε θεσπιστεί με το Προεδρικό Διάταγμα 30/1988, καταργήθηκε και μόνο η Γενική Συνέλευση με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία μπορεί αν αποφασίσει για το εν λόγω θέμα.
- Για την έκδοση ομολογιακού δανείου αποφασίζει το ΔΣ, εκτός αν κάτι άλλο προβλέπεται από το νόμο ή το καταστατικό και είναι στη διακριτική ευχέρεια της εταιρείας να καθορίσει τους επιμέρους όρους του δανείου. Καταργούνται, επίσης, τα άρθρα 1-9 και 12 του Ν. 3156/2003, τα οποία πλέον ρυθμίζονται με το νέο νόμο 4548/2018.
- Ο κατώτατος αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου παραμένει σε τρία μέλη, ενώ εισάγεται με το νέο νόμο και ανώτατο όριο των δεκαπέντε μελών.
- Ένας ή περισσότεροι μέτοχοι οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό μπορούν πλέον να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου μέχρι τα 2/5 του συνολικού αριθμού αυτών, αντί του 1/3 που προέβλεπε ο προηγούμενος νόμος.

- Δίνεται η δυνατότητα εκλογής ή διορισμού αναπληρωματικών μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία μπορούν να παρίστανται στις συνεδριάσεις της Γενικής Συνέλευσης χωρίς δικαίωμα ψήφου, και να αναπληρώνουν σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων με κάποιο τακτικό μέλος.
- Με το άρθρο 85, παράγραφος 1 μπορεί να παραταθεί η θητεία ενός μέλους του διοικητικού συμβουλίου μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση από την ημερομηνία λήξης της θητείας του, καθώς επίσης και μέχρι τη λήψη απόφασης για την εκλογή νέου μέλους.
- Δίνεται η δυνατότητα τμηματικής ανανέωσης των μελών του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον έχει οριστεί από την αρχή η πρόβλεψη για άνιση θητεία των μελών.
- Δυνατότητα εκλογής μονομελούς διοικητικού οργάνου για τις μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες, εκτός των εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά, το οποίο μπορεί να είναι ένα φυσικό πρόσωπο εκλεγμένο από τη Γενική Συνέλευση.
- Ο Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου και ο αναπληρωτής του μπορεί πλέον να ορίζεται απευθείας από το καταστατικό ή από τη Γενική Συνέλευση (άρθρο 89, παρ. 1).
- Εισαγωγή της δυνατότητα συμμετοχής μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου στις συνελεύσεις με τηλεδιάσκεψη, εάν συντρέχει σημαντικός λόγος ή εάν αυτοί κατοικούν στο εξωτερικό.
- Τα πρακτικά των συνεδριάσεων υπογράφονται πλέον από όλα τα μέλη τα οποία παρευρίσκονται στις συνελεύσεις και όχι μόνο από τον Πρόεδρο.
- Δυνατότητα δημιουργίας εκτελεστικής επιτροπής η οποία θα έχει ορισμένες εξουσίες ή καθήκοντα μέλους διοικητικού συμβουλίου.
- Δίνεται η δυνατότητα λήψης έγγραφης απόφασης από το διοικητικό συμβούλιο αν συμφωνούν όλα τα μέλη χωρίς να προηγηθεί συνεδρίαση και πλειοψηφική απόφαση.

- Οι υπογραφές των μελών μπορούν να αντικατασταθούν πλέον από μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον αυτό έχει προβλεφθεί στο καταστατικό της εταιρείας.
- Απαγόρευση ανταγωνισμού από μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή συμμετοχή τους ως εταίροι ή μόνοι μέτοχοι σε ανταγωνιστικές εταιρείες, η οποία ορίζεται ρητά δυνατότητα παροχής άδειας για διενέργεια «ανταγωνιστικής πράξης» με καταστατική πρόβλεψη και όχι μόνο με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Εφαρμόζεται, επίσης, η αξίωση αποζημίωσης της εταιρείας προς το εν λόγω μέλος.
- Ακυρότητα αποφάσεων στην περίπτωση που το περιεχόμενό τους είναι αντίθετο με το νόμο ή το καταστατικό, την οποία μπορούν να επικαλεστούν εντός έξι μηνών μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή τρίτοι, μέτοχοι ή μη, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον.
- Σε περίπτωση αξίωσης της εταιρείας κατά μέλους του διοικητικού συμβουλίου για πράξη ή παράλειψη, η αξίωση υπόκειται σε τριετή παραγραφή και μπορεί να ανασταλεί για όσο χρόνο το πρόσωπο έχει την ιδιότητα του μέλους. Σε κάθε περίπτωση, η πράξη ή παράλειψη παραγράφεται μετά το πέρας δεκαετίας.
- Η έγκριση της συνολικής διαχείρισης από τη Γενική Συνέλευση δεν απαλλάσσει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, όμως σύμφωνα με το άρθρο 108, παρ. 1 του νέου νόμου θα συνεκτιμηθεί σε μια μελλοντική δίκη.
- Προβλέπεται πλέον προκαταβολή αμοιβής ενός μέλους του διοικητικού συμβουλίου μέχρι την ημερομηνία της επόμενης τακτικής γενικής συνέλευσης. Η προκαταβολή όμως αυτή τελεί υπό την αίρεση της έγκρισης της επόμενης τακτικής γενικής συνέλευσης.
- Οι εισηγμένες εταιρείες υποχρεώνονται να θεσπίσουν πολιτική αποδοχών για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου η οποία πρέπει να εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση και ισχύει μέχρι και τέσσερα έτη από την ημερομηνία έγκρισής της.
- Για τις εισηγμένες εταιρείες, επίσης, επιβάλλεται η κατάρτιση ετήσιας έκθεσης αποδοχών, η οποία υποβάλλεται ως θέμα προς συζήτηση στην ημερήσια διάταξη της τακτικής γενικής συνέλευσης.

- Αυξάνεται το χρηματικό πρόστιμο για ποινικές κυρώσεις για παράβαση του νόμου από τους ιδρυτές της εταιρείας, τους διευθυντές ή τα μέλη του ΔΣ και τους ελεγκτές από €1.000 που ίσχυε με τον νόμο 2190/1920 σε €5.000 έως €100.000. Το ύψος καθορίζεται κάθε φορά, ανάλογα με τη φύση της παράβασης.
- Για τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, εάν δεν έχουν την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης προβλέπεται απαγόρευση των εν λόγω συμβάσεων με ποινή ακυρότητας. Εισάγονται, βέβαια, με τον νέο νόμο κάποιες εξαιρέσεις από την παραπάνω απαγόρευση. Σημαντική αλλαγή του εν λόγω μεταβατικού άρθρου είναι ότι η άδεια πλέον μπορεί να δίνεται από το ΔΣ και ισχύει για διάστημα έξι μηνών, ενώ για επαναλαμβανόμενες συμβάσεις μπορεί να δοθεί ενιαία άδεια σύναψης για ένα έτος. Εντός δέκα ημερών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης χορήγησης άδειας από το διοικητικό συμβούλιο, μέτοχοι με αναλογία 1/20 των του κεφαλαίου μπορούν να ζητήσουν σύγκληση Γενικής Συνέλευσης με σκοπό να δοθεί η παραπάνω άδεια.

Στην περίπτωση που έχει συναφθεί ήδη η σύμβαση με την εταιρείας και το συνδεδεμένο μέρος, τότε αν οι μέτοχοι που κατέχουν το 1/20 του κεφαλαίου διαφωνούν με την εν λόγω σύμβαση, μπορούν να την ανακαλέσουν.

Σε εταιρείες εισηγμένες, ένας ορκωτός ελεγκτής ή ελεγκτική εταιρεία αναλαμβάνει αν αξιολογήσει με έκθεσή του αν οι συμβάσεις με τα συνδεδεμένα είναι συμφέρουσες και προς όφελος της εταιρείας.

- Για τις εισηγμένες εταιρείες, όσον αφορά την πρόσκληση των μετόχων για συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση, εισάγεται νέα διάταξη βάσει της οποίας θα πρέπει εκτός από το Γ.Ε.ΜΗ. να δημοσιεύεται και στον διαδικτυακό τόπο της εταιρείας και να δημοσιοποιείται με έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα σε εθνική και πανευρωπαϊκή εμβέλεια. Επίσης, δύναται να προβλέπεται στο καταστατικό και ατομική ειδοποίηση, ζητώντας από την εταιρεία να τον ειδοποιεί με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για επικείμενες συνελεύσεις τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν.
- Εισάγεται ο έλεγχος της ιδιότητας των μετόχων πριν από τη συμμετοχή τους στη Γενική Συνέλευση. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την

προκατάθεση μετοχών και νομιμοποιητικών και κατάρτιση πίνακα μετόχων για τις μη εισηγμένες εταιρείες. Οι μέτοχοι οι οποίοι έχουν καταθέσει τις μετοχές τους εκπρόθεσμα στο ταμείο της εταιρείας, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε οποιοδήποτε άλλο πιστωτικό ίδρυμα, στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της ευρωπαϊκής ένωσης και συμμετέχουν στη Γενική Συνέλευση, η τελευταία μπορεί να αρνηθεί τη συμμετοχή τους σε αυτή. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη διαδικασία συμμετοχής μετόχων στη Γενική Συνέλευση με βάση την ημερομηνία καταγραφής και για τις μη εισηγμένες εταιρείες.

- Εισάγεται η δυνατότητα απλής παρουσίας στη Γενική Συνέλευση μετόχων οι οποίοι είναι κάτοχοι μετοχών άνευ δικαιώματος ψήφου, καθώς και τρίτων.
- Για τις Γενικές Συνελεύσεις στις οποίες παρευρίσκεται ή εκπροσωπείται ο μοναδικός μέτοχος, καταργείται η προσυπογραφή των πρακτικών από συμβολαιογράφο.
- Οι προϋποθέσεις για ύπαρξη αυξημένης απαρτίας αλλάζουν και από τα 2/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου των εκπροσωπούμενων μετόχων μειώνεται στο 1/2.
- Πλέον, προβλέπεται μόνο μια επαναληπτική Γενική Συνέλευση για την οποία μάλιστα δεν απαιτείται πρόσκληση εάν έχει συμπεριληφθεί στην αρχική ο τόπος και ο χρόνος της επαναληπτικής. Προϋπόθεση για αυτή τη διάταξη είναι να μεσολαβούν έως και πέντε ημέρες από την αρχική έως την επαναληπτική, αντί των δέκα ημερών που ίσχυε με το νόμο 2190/1920.
- Εισάγεται η δυνατότητα συμμετοχής των μετόχων στη Γενική Συνέλευση από απόσταση, καθώς επίσης και στην ψηφοφορία με αλληλογραφία ή με ηλεκτρονικά μέσα.
- Εισάγεται η δυνατότητα λήψης απόφασης της Γενικής Συνέλευσης χωρίς να έχει προηγηθεί συνεδρίαση. Η διάταξη αυτή αφορά μη εισηγμένες εταιρείες και έχει ως προϋπόθεση να προβλέπεται η εν λόγω δυνατότητα στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας. Θα πρέπει, επίσης, να προβλέπονται και τα θέματα για τα οποία μπορεί να ληφθεί απόφαση χωρίς συνεδρίαση.

- Εισάγεται δυνατότητα κατάρτισης και υπογραφής των πρακτικών των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης χωρίς συνεδρίαση, για τις μη εισηγμένες εταιρείες, εκτός από τις ομόφωνες που ίσχυε και για τις πλειοψηφικές αποφάσεις εφόσον συμφωνούν και υπογράφουν όλοι οι μέτοχοι, με αναφορά των τυχόν μειοψηφούντων.
- Εισάγεται η δυνατότητα αντικατάστασης της υπογραφής των μετόχων ή των αντικαταστατών τους με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή με άλλο ηλεκτρονικό μέσο, εφόσον αυτό ορίζεται στο καταστατικό της εταιρείας.
- Σχετικά με τις ακυρώσιμες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, μπορεί να ασκηθεί αγωγή κατά αυτών εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών αντί των τριών μηνών που ίσχυε.
- Δεν μπορούν να ακυρωθούν οι αποφάσεις οι οποίες αφορούν την έκδοση και εισαγωγή τίτλων σε οργανωμένη αγορά, οι αποφάσεις για ελαττώματα εκλογής και διατυπώσεων του Προέδρου της ΓΣ και αποφάσεις οι οποίες επικυρώθηκαν με νεότερη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, αποκαθιστώντας με αυτό τον τρόπο την πλημμέλεια που αποτελούσε.
- Δίνεται η δυνατότητα καταχώρησης ακυρώσιμης απόφασης της ΓΣ στο Γ.Ε.ΜΗ..
- Οι άκυρες αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, θα πρέπει να προβάλλονται με έγγραφη εξώδικη δήλωση μετόχου ή τρίτου προσώπου εντός ενός έτους από τη λήψη τους.
- Οι αποφάσεις που αφορούν την έκδοση τίτλων σε οργανωμένη αγορά δε μπορούν να θεωρηθούν άκυρες.
- Αλλαγή στα δικαιώματα μειοψηφίας, όπου η απόφαση του δικαστηρίου η οποία παρέχει άδεια σύγκλησης έκτακτης Γενικής Συνέλευσης μετά από αίτηση των μειοψηφούντων μετόχων οι οποίοι εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.
- Εισάγεται η δυνατότητα στους κατόχους του 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου (μειοψηφία) να δημοσιεύσει θέματα τα οποία ζήτησαν οι ίδιοι και προστέθηκαν στην ημερήσια διάταξη, εφόσον το ΔΣ το έχει παραλείψει.

- Το αίτημα της μειοψηφίας για αλλαγή της ημέρας συνέχισης της συνεδρίασης αλλάζει σε είκοσι ημέρες από την προηγούμενη, αντί των τριάντα ημερών που ίσχυαν.
- Το ποσοστό των μετόχων οι οποίοι έχουν το δικαίωμα πληροφόρησης σχετικά με την πορεία των εταιρικών υποθέσεων της εταιρείας μειώνεται από το 1/5 στο 1/10.
- Παρέχεται δικαίωμα ατομικής πληροφόρησης των μετόχων για την κεφαλαιακή συγκρότηση και τη συμμετοχή του στην εταιρεία.
- Εισάγεται η δυνατότητα σύστασης μετόχων σε σωματεία, τα οποία θα μπορούν να ασκούν τα δικαιώματα της μειοψηφίας, εφόσον τα μέλη τους έχουν τον απαιτούμενο αριθμό μετοχών για την άσκηση των δικαιωμάτων.
- Το ελάχιστο μέρισμα παραμένει ίσο με το 35% των καθαρών κερδών, έπειτα από την αφαίρεση του τακτικού αποθεματικού και των λοιπών πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων. Επίσης, η διανομή του μπορεί να γίνεται και σε είδος, αφού πρώτα έχει αποτιμηθεί η αξία του και έχει ληφθεί ομόφωνη απόφαση από όλους τους μετόχους.
- Προβλέπεται τόσο η κεφαλαιοποίηση των κερδών όσο και η διανομή τους σε μετοχές ή άλλους τίτλους εφόσον έχει εγκριθεί με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία από τη Γενική Συνέλευση.
- Απόφαση που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία από το 80% του εκπροσωπούμενου μετοχικού κεφαλαίου στη Γενική Συνέλευση μπορεί να ορίσει τη μη διανομή του ελάχιστου μερίσματος.
- Για τη διανομή του προσωρινού μερίσματος αποφασίζει το διοικητικό συμβούλιο, ενώ δεν υπάρχει πλέον ο περιορισμός της μη υπέρβαση του ½ των καθαρών κερδών. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται σε δημοσιότητα δύο μήνες πριν από τη διανομή του προσωρινού μερίσματος.
- Σχετικά με τη λύση και εκκαθάριση της εταιρείας, η υποχρέωση για τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης από τον εκκαθαριστή με σκοπό να

επιταχυνθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης, προσδιορίζεται πλέον στα τρία έτη αντί των πέντε ετών που ίσχυαν ως τώρα.

- Η εκκαθάριση της εταιρείας θεωρείται ότι περατώθηκε όταν παρέλθουν πέντε έτη από την έναρξή της.
- Εισάγεται ως λόγος λύσης της ανώνυμης εταιρείας η απόρριψη της αίτησης πτώχευσής σε περίπτωση που η περιουσία του οφειλέτη δεν επαρκεί για να καλύψει τα έξοδα της διαδικασίας.
- Εισάγεται η δυνατότητα διανομής του προϊόντος εκκαθάρισης σε είδος.
- Προβλέπεται η δυνατότητα αναβίωσης της εταιρείας υπό άλλη εταιρική μορφή.
- Καταργείται σαν λόγος λύσης της ανώνυμης εταιρείας με δικαστική απόφαση η περίπτωση όπου το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων καταστεί κατώτερο από το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου.

Βιβλιογραφία

Συγγράμματα

1. Δρ. Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Πρακτικός οδηγός Εμπορικού Δικαίου, Δικαίου Αξιογράφων, Δικαίου Εταιρειών, Πτωχευτικού Δικαίου, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2007
2. Ευάγγελος Περάκης, Το Δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
3. Σπυρίδων Δ. Ψυχομάνης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιρειών, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018
4. Ανδρέας Μιχ. Ρούσσοσ, τ. Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής, Ειδικές Διατάξεις Ν.4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, Αθήνα 2007
5. Γρηγόρης Μέντης, Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, Εκδόσεις Έλλην
6. Νικόλαος Κ. Ρόκας, Εμπορικές Εταιρείες, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2018

Άρθρα

1. Άρθρο «Η τακτική Γενική Συνέλευση με βάση τον ν. 4548/2018 (Περί Ανωνύμων Εταιρειών)», Κωνσταντίνος Ιωαν. Νιφορόπουλος, Ορκωτός ελεγκτής λογιστής – «ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ.», Πηγή: www.taxheaven.gr
2. Άρθρο: «Νέα νομοθεσία για τις ΑΕ – Το Διοικητικό Συμβούλιο», Κωνσταντίνος Ιωαν. Νιφορόπουλος, Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής - «ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ.», Πηγή: www.taxheaven.gr

Νόμοι

1. Ν. 2190/1920 Περί Ανωνύμων Εταιρειών
2. Ν. 4548/2018 (πρώην Κ.Ν. 2190/1920) Περί Ανωνύμων Εταιρειών
3. Αστικός Κώδικας